

Farní zpravodaj

Římskokatolické farnosti Dolní Loučky, Olší a Žďárec

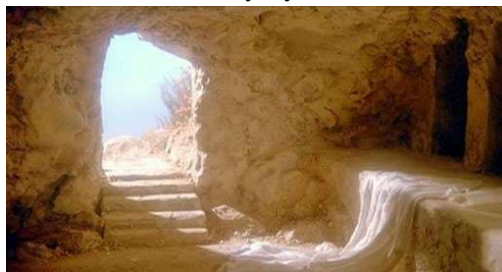
Číslo 4/2025

Duben 2025

Strach a bázeň živí naši víru

Velikonoce jsou určitě o pokoji, o radosti a o naději, ale mají i příchut' strachu, zmatku, prázdnoty, pochybností či zklamání. To se nám nepřijímá s lehkostí a samozřejmostí. Jde o setkání s tajemstvím Vzkříšeného, o paradox víry.

Kráčíme cestou pústu, abychom přes bolest a smrt Velkého pátku přišli k radosti a k pokoji Velikonočního rána, ve kterém zazní radostný výkřik vítězství nad smrtí. Ale opravdu je tomu tak? Událo se to v životě prvních učedníků Ježíše? Platí tato slova v životě věřících dnes? Čteme-li pozorně evangelní vyprávění o tom, co se dělo třetí den po ukřižování Ježíše, čím byl naplněn první den v týdnu, jakož i ty následující, můžeme zůstat překvapeni.

Strach před nepoznaným v setkání s Přítomným

Nejpříznačnějším textem, který mluví o „velikonočním“ strachu je konec Evangelia podle Marka (srov. 16,1-8; následující verše 9-20 jsou v kanonickém evangeliu pozdějším dodatkem). Dobrá zvěst, kterou evangelium je, končí slovy: „(Ženy) vyšly a utíkaly od hrobu, neboť se jich zmocnila hrůza a strach. A neřekly nikomu nic, protože se bály.“ Proč takové zvláštní ukončení radostné zvěsti? Namísto natěšených žen nám evangelista představuje ženy naplněné hrůzou, která je vede k mlčení. Ježíš, kterého znaly a kterého šly pomazat jako mrtvého, tam není. On zde není, ale ony nemají a neznají nic jiného. Očekávaly

hrob přivalený velkým kamenem a místo našly úplně jinak. V rukou u prázdného hrobu jim zůstaly voňavé oleje (srov. Mk 16,1), které už neposlouží nikomu. Je to okamžik popírající lidská očekávání. Novost vzbuzuje strach. Ženy se setkaly s tajemstvím, které je přesahuje. Tento strach je bázní před nepoznaným a je součástí víry. Víry, která stojí před jinakostí Boha; víry, která se opírá o zvěstované slovo. Ženy nemají nic, ale do jejich prázdnoty zazní slova posla: „Není tady... Jde před vámi do Galileje“ (Mk 16,6-7). Je v nich skryta skrytá radost velikonočního rána. I když nerozumím tomu, co se stalo a děje; i když zakouším hranice svého poznání, vzkříšený Ježíš je ten, kdo kráčí přede mnou. On mě předchází a zve mě na místo setkání, kde to všechno začalo – do Galileje. Markovo evangelium se vydává nečekaným směrem, ale jeho překvapení spočívá především v tom, že nás evangelista zve na začátek (Mk 1,1: „Počátek evangelia Ježíše Krista“ a Mk 1,14: „Ježíš přišel do Galileje a hlásal Boží evangelium“). Zve nás na místo, kde Ježíš vyzývá první lidi k následování, kde učí a jedná. Po přečtení Markova evangelia až do konce víme, že následovat Ježíše znamená následovat ho na cestě kříže. Na konci přichází opět moment rozhodnout se pro něj. Rozhodnutí vyžaduje odvahu, která však nepochází z nás, ale z jeho slova. Na cestě následování se strach setkává s důvěrou v jeho slovo, útek od hrobu a „nepoznaného“ se stává následováním Ukřižovaného a Vzkříšeného, mlčení v bázní se prolíná s urgentností hlášení. Jedno by nebylo bez druhého.

Paradox víry

Dietrich Bonhoeffer píše v jednom ze svých dopisů Eberhardovi Bethgemu o vztahu Starého a Nového zákona. I když téma a kontext jsou jiné, slova německého teologa se zdají vhodná i na tomto místě a mohou osvětlit tajemství toho, co se událo u prázdného hrobu: „Pouze uznáme-li nevyslovitelnost Božího jména, můžeme nakonec vyslovit jméno Ježíše Krista; pouze když milujeme život a zemi až tak, že se nám zdá, že s nimi je všechno ztraceno a všemu je konec, můžeme věřit ve vzkříšení mrtvých a v nový svět; jenom když uznáme, že jsme podřízeni Božímu zákonu, můžeme nakonec mluvit o milosti; a jen pokud hněv a pomsta Boha proti nepřátelům zůstávají platnou realitou, něco z odpuštění a lásky

k nepřátelům se může dotknout našeho srdce. Kdo chce být a cítit příliš rychle a příliš přímo novozákonním způsobem, není křesťanem“ (dopis z 5. prosince 1943). K těmto slovům můžeme dodat: Pouze pokud nevytěsníme z našeho života strach před neznámým a bázeň před tajemstvím Boha, můžeme žít víru a být učedníky Vzkříšeného.

Ambivalentnost pocitů učedníka

V evangeliu podle Matouše podobně nacházíme ženy kráčející ke hrobu, u kterého však stojí i strážci (srov. Mt 28,1-10). Přestože změny jsou pro teologii daných evangelií důležitým prvkem, nebudeme se věnovat textu detailně, ale zůstaneme pouze u otázky strachu. Tento evangelista poukazuje na markantní rozdíl mezi postavami. Zásah Boha skrze anděla, který odvalí kámen, popíše v kategoriích zjevení. Zemětřesení je jedním z jeho doprovodných znamení. Ti, kdo stráží mrtvé Ježíšovo tělo, se najednou třesou strachem a sami zůstanou jako mrtví (srov. Mt 28,4). I ženy, které šly ke hrobu, měly zjevně strach, protože anděl se na ně obrátí s povzbuzením: „Nebojte se!“ Strach je reakcí člověka na zjevení Boha, na to, co ho přesahuje.

Anděl pokračuje slovy o Vzkříšeném a svěruje ženám poslání jít k učedníkům a ohlásit vzkříšení Ježíše (srov. Mt 28, 5-7). Nato ženy odcházejí od hrobu se strachem a velkou radostí. Jedny strach paralyzuje, zatímco druhým nebrání, aby kráčeli, ba běželi a ve svém nitru nechali spolunažívat strach s velkou radostí (srov. v. 8). Tedy není strach jako strach. Možná nás překvapí ambivalentnost pocitů žen, která je pro učedníka v Matoušově evangeliu příznačná. Není však blízká i nám, učedníkům v dnešním světě? I v našem nitru mohou být protichůdné pocity, což naši víru ani neumenšuje, ani nijak nedevaluje. Právě naopak, vytváří to v nás prostor pro pokorné přijetí skutečnosti, že pravdu o Vzkříšeném a život, který nám přinesl, nemůžeme majetnický vlastnit. Vrůstáme do ní postupně.

Zklamání, které rozhoří srdce

Příběh o emauzských učednících v Evangeliu podle Lukáše hovoří o další reakci člověka na nenaplněná očekávání. Mluví o bezradnosti a zklamání.

Zklamání, které nutí k odchodu. Vzdání se z Jeruzaléma, z místa události, má ztlumit bolest, zahnat smutek, po-

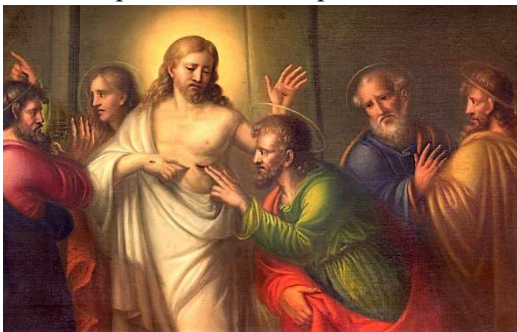

moci zapomenout... a cestou si učedníci povídají, co se stalo. Odejít, a přece ve svých myšlenkách a ve svých nekončících se interpretacích zůstat tam. Cestou jako by házely slova jeden na druhého (srov. Lk 24,17). Snaží se dát si dohromady to, čemu neumí porozumět. Přidává se k nim cizinec. Třetí pocestný poslouchá. Ten, který jediný neví, co se v Jeruzalémě stalo, naslouchá zklamání, zříceným představám, nechotě vystavit se delšímu riziku, když ženy říkají, že by tomu také mohlo být jinak. Spolupoutník přijímá zlomenou naději – tu nejhlubší – naději na spásu: „My jsme doufali, že vykoupí Izraele“ (Lk 24,21). Ve hře je samotný Bůh, kterému uvěřili. A co bude teď? Cizinec vstupuje do uzavřeného kruhu, aby ho svým slovem otevřel a přinesl to, co chybí. Vnáší nový smysl a uvádí zklamané učedníky do jiné logiky, do logiky Boha. Pomalu se jim otevírají oči i srdce, aby ho nakonec rozpoznali při společném stolování. Nejprve šel jejich krokem a nyní zůstal s nimi. Byli spolu a oni ho poznali. Teď už nemohou zůstat mimo Jeruzaléma. Tak jako Mesiáš musel toto všechno přetpět, a tak vejít do slávy (srov. Lk 24,26), tak i učedníci museli projít bolestí zklamání a beznaděje, aby jim byl darován hlubší smysl událostí. Bez zklamání by učedníkům nehořela srdce (srov. Lk 24,32).

Zklamání jsou součástí cesty, na které se dozrává v poznávání Ježíše. Dobrá zvěst spočívá v tom, že i srdce líné a těžkopádné (srov. Lk 24,25) se může rozhořet.

Svědci Pravdy

Paradoxně může znít pokračování příběhu (srov. Lk 24, 36-49), když se v Jeruzalémě učedníci dělí o své zkušenosti a uprostřed nich se postaví Ježíš. Ti, kteří ho už potkali a vědí, že vstal z mrtvých, se leknou a přepadnou je pochybnosti (srov. Lk 24, 37-38). Když je Ježíš přesvědčuje o své přítomnosti, ukazuje jim své rány, naplní je velká radost, kvůli které nemohou uvěřit a jen se diví (srov. Lk 24,41). Třetí evangelista při mluvení o setkání se Vzkříšeným Ježíšem rovněž

zaznamenává ambivalentnost pocitů učedníků. Je vůbec možné radovat se a nevěřit ve stejném momentě? Zdánlivě odporující si spojení naznačuje, že zde jde o setkání s Boží logikou, která nás přesahuje a pro kterou se potřebujeme

stále otevřít. Tak jako jedenácti potřebujeme, aby k nám Ježíš mluvil, aby nám vysvětloval Písma, aby nám objasňoval události jeho i našeho života a aby nám otevřel mysl Boží věci. Stojí za povšimnutí, že celá 24. kapitola Lukášova evangelia je právě o tom. Den Paschy – Velikonoc – je dnem otevření. V ten den ženy našly otevřený hrob (srov. v. 2), učedníkům se při stolování s Ježíšem otevřely oči (srov. v. 31), cestou se před nimi otvírala Písma (srov. v. 32) a nyní jim Ježíš otevírá mysl, aby je chápali (srov. v. 45). Samozřejmě, že otevřenost zahrnuje celou bytost učedníka, ze kterého se stává svědek s hořícím srdcem. Ti, kteří jsou na začátku plní strachu a pochybností, slyší slova: „Vy jste toho svědky“ (Lk 24,48). Ježíš nemluví – budete svědky. Už nyní jimi jste. Co mohla tato slova vyvolat v učednících?

Být svědkem tedy určitě neznamená být dokonalým ve smyslu neudělat už žádnou chybu, nešlápnout vedle, nezapochybovat. V první řadě znamená vlastní konverzi a víru v Boží pravdu, která je ukryta v paradoxech, ve zdánlivých neúspěších a selháních. Svědek je a zůstává učedníkem, který je neustále volán k osobní změně smýšlení. Je povolán žít tajemství a paradox víry. Jako učedníci v Jeruzalémě i svědek v dnešní době je často naplněn radostí a pochybností zároveň (srov. Lk 24,41).

Bolestí, bezmocností ze skutečnosti ukřižování i beznadějí a zoufalstvím naplněná srdce reagují na zjevení o Vzkříšeném, nebo na setkání s ním úlekem, strachem, pochybnostmi, skrze které pronikají záblesky úžasu a radosti.

Vzkříšení je novou skutečností, kterou učedníci neznali. Už to není vzkříšení – oživení Jairovy dcery, naimského mládence či Lazara, při kterém byli učedníci přítomni. Ti všichni se opět setkali se smrtí. Avšak „Kristus vzkříšený z mrtvých již neumírá, smrt nad ním už nepanuje“ (Řím 6, 9). Vzkříšení, tento nový život, nemůžeme plně obsáhnout, uchopit ani pochopit. Nevíme o něm mnoho zvenčí. A přece máme na něm účast: „Křestním ponořením do jeho smrti byli jsme spolu s ním pohřbeni. A jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých Otcovou slávou, tak i my teď musíme žít novým životem.“ (Řím 6,4). Tento nový život je v nás a my jej můžeme poznávat zevnitř. Je to život a naděje, které se rodí ve chvíli, kdy padají všechny lidské jistoty a „naděje“. Je to logos – smysl, který Vzkříšený vnáší do našich bolestí, zklamání, pochybností... a vnáší ho tím, že zůstává a kráčí s námi.

(podle KN)

Trpěl, byl ukřižován, umřel a byl pohřben

V Nicejsko-cařihradském vyznání víry se modlíme: „Za nás byl i ukřižován za vlády Poncia Piláta, byl umučen a pohřben.“ Pokusme se společně zamyslet nad Ježíšovým umučením a jeho smrtí na kříži.

Ježíš se modlil na kříži

Když Ježíš umírá na kříži, umírá s modlitbou na rtech, tedy jako ten, kdo se modlí. Je důležité, abychom si toho všimli. Ježíš neproklíná, nenadává, nebouří se, ale se modlí. Je tím, kdo se ptá: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mt 27,46; Mk 15,34). Podle Josepha Ratzingera nejde jen o nějaké obyčejné volání v opuštěnosti. Ježíš se modlí velkolepý žalm trpícího Izraele, Žalm 22, a bere tak na sebe nejen trápení Izraele, ale i trápení všech lidí, kteří mají někdy pocit, že je Bůh opustil. Ježíš se identifikuje s trpícím Izraelem, s trpícím lidstvem, bere na sebe jeho volání, veškerou jeho bezmocnost, a tím je proměňuje. Moderní teologie nazývá takovou osobnost, která zahrnuje minulost, přítomnost i budoucnost, „korporativní osobností“. Ježíš jako trpící Spasitel v sobě zahrnuje všechny bolesti vyvolaného národa, ba celého lidstva. Něco podobného můžeme najít u svatého Augustina, který říká, že v žalmech se Ježíš Kristus modlí jako hlava i údy, přičemž používá obraz Církve podle apoštola Pavla. Jako hlava se Kristus modlí v tom smyslu, že nás všechny sjednocuje, vtahuje do sebe a odevzdává Otci. A to, že se modlí jako údy, znamená, že v modlitbě žalmů jsou přítomny všechny naše zápasy, naše úzkosti a naše naděje. A díky Kristu se v takové modlitbě vždy spojuje minulost, přítomnost i budoucnost. Je také důležité vědět, že slova na konci žalmu 22 jsou slovy prorocství o Eucharistii: „Chudí budou jíst a nasytí se“ (Ž 22,27). Proto Joseph Ratzinger v rozhovoru s Peterem Seewaldem říká: „Z kříže přichází nasycení chudých novou manou.“

Až na hranici svých sil

Podle evangelisty Lukáše poslední slova Ježíše na kříži byla slovy odevzdanosti ze Žalmu 31: „Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha“ (Lk 23,46; Ž 31,6). Podle Jana Ježíšova poslední slova zněla: „Je dokonáno“ (Jn 19,3). Sloveso *tetelestai* v řeckém textu odkazuje na moment mytí nohou, kdy evangelista Jan své vyprávění začíná zdůrazněním, že Ježíš miloval své „až do krajnosti“ (*telos*) (srov.. Jn 13,1). Ježíš šel ve své lásce až do konce, na doraz, na krajní hranici. Naplnil to, v čem spočívá celá podstata lásky – dal sám sebe. Jinými slovy se dá říci, že Ježíš dovedl do konce akt předání sebe i celého lidstva Bohu.

Římské právo předepisovalo nechat ukřižované na dřevě umučení i po smrti, aby se tím dosáhl odstrašující efekt, zatímco podle židovského práva museli být popraveni sejmuti ještě téhož dne (srov. Dt 21, 22-23). Proto bylo úkolem mučitelů zlámat odsouzcům nohy, aby tak urychlili jejich smrt. To se stalo i v případě ukřižovaných zločinců na Golgotě, oběma jim zlámali kosti. Potom si však vojáci všimli, že Ježíš je už mrtvý, proto mu kosti nepolámali. Namísto toho jeden z vojáků probodl Ježíšovi bok a „hned vyšla krev a voda“ (Jan 19,34). Pozoruhodné je, že to bylo právě v té hodině, kdy se zabíjeli velikonoční beránci. Platil předpis, že jim nesmí polámat kosti (srov. Ex 12, 46). Ježíš zde vystupuje jako pravý velikonoční Beránek. Evokuje to v nás spojitost se slovy Jana Křtitele na začátku Ježíšova působení, když Ježíše označil a poukázal na něj: „Hle, Beránek Boží, který snímá hřích světa“ (Jn 1, 29). To, co tehdy snad ještě nikdo pořádně nechápal a co bylo jen tajemným odkazem do budoucnosti, se nyní na kříži stává realitou. Ježíš je Beránek, kterého vybral sám Bůh. Na kříži nese veškerou vinu světa a ve zdánlivé bezmocnosti ji mocí své lásky odstraňuje.

Již při uvažování o tajemství vtělení Božího Syna jsme zmínili, že chlév byl Ježíšovým trůnem a že koresponduje s Ježíšovým křížem.

Kříž je jakoby nový trůn, na který je Ježíš „povýšen“. On toto své „povýšení“ předpovídal: „A já, až budu vyzvednut od země, všechny přitáhnu k sobě“ (Jn 12, 32). Benedikt XVI. říká: „Z tohoto místa krajního sebeobětování, z tohoto místa skutečné

Boží lásky vládne jako pravý král. A vládne na svůj způsob – vládne na způsob, který nemohl pochopit ani Pilát, ani členové velerady.“

Umučený mezi nebem a zemí

Rozumět tajemství kříže je obtížné. Na kříži se setkává temnota a nesmyslnost hříchu s Boží slávou, s Božím jasem, který je příliš velký na to, aby ho mohli vnímat naše oči. To přesahuje naši logiku. Odehrává se zde drama vykoupení člověka. Ježíš visí mezi nebem a zemí, nebeským Otcem opuštěný a zemí zavržený, zároveň vytváří jednotu mezi nebem a zemí, mezi Bohem a člověkem. Ježíš má natažené ruce na obě strany směrem k oběma lotrům. K tomu, který ho prosí, aby si na něj vzpomněl ve svém království, ale i k tomu, který se od něho odvrací. Podobně to zobrazují obě břevna kříže; svislé znázorňuje vše, co se událo mezi Bohem a člověkem od stvoření světa, a vodorovné břevno znázorňuje dějiny lidstva od Adama až po posledního člověka. Proto církevní otcové mohli říci, že Ježíšův kříž zobrazuje dimenze celého stvoření a celého lidstva. Právě mezi nebem a zemí, v těchto třech hodinách umírání Božího Syna na kříži, se odehrál ten nejdůležitější zápas o člověka. Všechny hříchy, všechna vina je splacena. Cenou je nevinný Boží Beránek, který sňal hříchy světa. V posledních slovech umírajícího Ježíše je vyjádřen jeho testament: Otec nám má odpustit, nám nechápavým a hříšným. A Velikonoce bude jedna velká absoluce, jedno velké rozehřešení.

Neposkvrněná Matka se stává pod křížem i naší Matkou. Plná milosti a bez poskvrny hříchu se stává středem či jádrem církve hříšníků. Ježíšova opuštěnost na kříži a poslušnost nebeskému Otci jsou tím nejdůležitějším. Ony nám získávají stálý přístup k Otci. Výstižně to vyjádřil Hans Urs von Balthasar „Kdo obejme kříž, je vždycky sám.“ A ještě ta nekonečná žízeň! Žízeň vykrváceného těla dělá z Ježíše věčně tekoucí pramen: pramen vody i krve, pramen křtu i Eucharistie, který uhasí žízeň.

Pán Ježíš nám svou smrtí na kříži zjevil svou cestu pokory, poslušnosti a bezmocnosti při vykoupení světa. Právě tehdy, když byl vyzvednut a probodnut, chtěl všechny přitáhnout k sobě, všechny znovu získat. Přicházejí mi na mysl slova: „Uvidí, koho probodli“ (Jn 19, 37) a prosba: „Ježíši, dej, abychom viděli!“

Ježíš jako zrno v zemi

Ježíše kladou se všemi poctami do nového hrobu. Nikodém přináší jednu míru myrhy a aloe, které vydávají příjemnou vůni. Nyní se v oběti Syna zjevuje, jak

již při pomazání v Betánii, rozšafnost, která nám připomíná velkodušnou lásku Boha, jeho překypující lásku. Bůh se daruje velkodušně. Pokud mírou Boha je nemít míru, tak ani ve vztahu k nám není nic pro něj příliš. V hnilobném zápachu ideologií by měla být naše víra novou vůní, která vede k prameni života. Ve chvíli uložení Ježíšova těla do hrobu si vzpomínáme na slova o pšeničném zrne, která když nepadne do země a neodumře, zůstane samo. Ale když odumře,

přinese velkou úrodu (srov. Jn 12, 24). Ježíš je zrno, které kladou do země. Ale právě z tohoto mrtvého zrna začíná velké rozmnožení chleba, které trvá až do skončení světa. Ježíš je chléb života, schopný překypující mírou nasytit celé lidstvo. Hans Urs von Balthasar říká: „Eucharistie je darem Otce, darem, kterým je Ježíš a který je možný jen v Duchu Svatém.“ V daru Eucharistie, jak víme, se zpřítomňuje oběť Ježíšovy smrti a zmrtvýchvstání. Jak zrno roste ze země a vyháší stéblo a klas, ani Ježíš nemohl zůstat v hrobě. Hrob je prázdný, neboť Otec ho neponechal v moci smrti, aby jeho tělo nevidělo porušení (srov. Sk 2,31) Ne, Ježíš nezakusil porušení. Vstal a s oslaveným tělem žije v slávě Boha Otce.

(podle KN)

Kde jsem byl já, když se Ježíš potil krví

Při sledování filmu Dekalog od Krzysztofa Kieślowského se divák noří do psychického prožívání mladého 20letého Jacka, který má za pár hodin zemřít oběšením. V myšlenkách se Jacek vrací ke chvíli, kdy jeho malá sestra zahynula při autonehodě, a vzpomíná na ni s velkou něhou. Na druhé straně ho výčitky vracejí k události, kdy nelítostně zabil taxikáře Mariana.

Před vykonáním trestu smrti mladý Jacek pláče, prosí o milost, bojí se zemřít, fyzicky se brání katovi, který má vykonat rozsudek, i jeho pomocníkům.

V divákovi se mísí pocity lítosti s nepochopitelností činu, který Jacek vykonal.

Ve smrtelné úzkosti

Když si odmyslíme, že hlavní hrdina filmu spáchal ohavný čin a vnímáme pouze jeho úzkost, strach před smrtí a pláč, snad takto nějak si představujeme Ježíšovu úzkost a vnitřní bolest v Getsemanské zahradě. Jenže je Ježíšova úzkost pouhým vyjádřením strachu před smrtí? Vždyť pokud dobře čteme evangelia (Ježíšovo utrpení v Getsemanské zahradě popisují pouze tři synoptičtí evangelisté, nezmiňuje ho evangelista Jan), Ježíš v závěru Poslední večeře hovoří o svém vzkříšení (srov. Mk 14, 28). Ježíš věděl, že smrtí to všechno nekončí.

Samotnou Ježíšovu agónii na Olivové hoře popisují evangelisté různými slovy: „ve smrtelné úzkosti“ se modlil, přičemž mu „pot stékal na zem jako kapky krve“ (Lk 22,44). „Pak se ho zmocnil smutek a úzkost“ (Mt 26, 37) a přítomným apoštolům řekl: „Moje duše je smutná až k smrti“ (Mk 14, 34). Přitom v modlitbě prosil Boha: „Otče můj, je-li možné, ať mě mine tento kalich. Ale ne jak já chci, ale jak ty“ (Mt 26, 39). Přitom napomínal spící apoštoly, aby bděli, modlili se a neupadli do pokušení. Evangelista vzpomíná, že anděl Ježíše posiloval (srov. Lk 22, 43). Jak můžeme chápat Ježíšovu úzkost, strach a hrůzu? Jaký význam má tato Ježíšova zkušenost pro nás?

Ježíš se ztotožnil s naším strachem

V dějinách spásy známe strach jako projev bázně před Bohem. Abram, když připravoval zvířata na oběť, jak mu přikázal Pán, který s ním měl uzavřít smlouvu, při tomto úkonu usnul. Písmo říká, že ho „přepadla hrůza“ (Gn 15, 12). Apoštolové Petr, Jakub a Jan, ti samí apoštolové, kteří měli účast na Ježíšově utrpení v Getsemanské zahradě a byli svědky jeho proměnění během zjevení Pánovy slávy, nejprve usnuli a později, když je zahalil oblak, „zmocnil se jejich strach“ (Lk 9, 34). Zvláštní, že nikdo z našich hrdinů neunesl velikost tajemství, jejich reakcí na setkání s nepochopitelným byl spánek a následně strach. Jediný Ježíš unesl velikost zjeveného tajemství. I jeho reakcí byl přirozeně strach, jenže tento strach má jiný charakter než strach, který paralyzuje nás.

Přesto strach zůstává strachem. Ale proč jsou tyto emoce tak silně přítomny v Ježíšově prožívání na konci jeho pozemské cesty? Odpovědí je několik.

Ježíš je člověkem v plné míře. Zároveň je Bohem v plném smyslu slova. Svě člověčenství prožívá v každém možném detailu. Ježíš se s námi ztotožnil ve všem. Prožíval strach ze ztráty svého těla, svého já. Byl postaven před skutečnost, která se dříve či později dotkne každého člověka. Měl strach před umíráním, strach před prázdnotou a temnem. Ale tady ještě nekončí interpretace události. Ježíš mluvil i o pokušení.

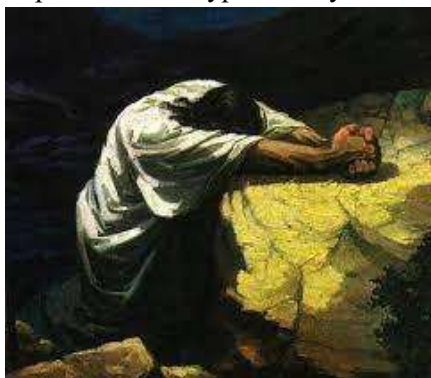
Pokušení bez míry

Pokušitel, jak jsme to viděli během postních čtení, byl Ježíšovi v patách po celý život, nejen na poušti. Po skončení pokoušení ďábel odešel jen na čas. Nevíme, v čem spočívalo pokoušení v Getsemanské zahradě, ale jistě bylo přítomno. Několik filmů se to snaží nějak vyjádřit. Například pokušitel ukazuje Ježíšovi, kolik zla vykonají v dějinách ti, kteří budou vyznávat jeho jméno, že budou trpět chudí, dobří, nevinné děti. Jsou to jen chabé lidské představy o tom, co se odehrávalo v Ježíšově duši. Možná pokušení šlo ještě hlouběji, chtělo do Ježíšova srdce vložit pochybnosti, zda je člověk vůbec hodný toho, aby za něho zemřel, jestli to někdy pochopí a přijme. A možná pokušitel šel až tak daleko, že zpochybnil, jestli ho Bůh Otec vůbec miluje. Nevíme, v čem spočívala intenzita pokušení, která vyvolala tak silné emoce. Víme však, že Ježíš musel bojovat. Víme, že přišel do světa, který ho nepřijal. Svět vznikl díky němu, ale když ho přišel obnovit a zachránit, odmítl ho (srov. Prolog v Evangeliu podle Jana).

Děsivá prázdnota

Ježíš se v Getsemanské zahradě navenek jeví, jako by chtěl z bojiště utéct. Proší o odnětí kalicha, pokud je to možné. Ale on nechce utéct. Vypití kalicha může být symbolem ztotožnění se, sjednocení. Ježíš podřizuje svou lidskou přirozenost trojitým přijetím kalicha, který má pít, Boží vůli. Ježíšovo vyjednávání nemůžeme chápat jako otálení, ale jako přípravu na objetí celého světa. Ježíš v přijetí své agónie, svého kalicha, objímá člověka i celý svět. Objímá ho s celou jeho prázdnotou a bolestí. Člověka nejvíc děsí prázdnota jeho života. Čím více si užívá vnější život bez respektování Božího obrazu v sobě, tím více se

vyprazdňuje jeho duše. Prázdnota je nejbolestnější a nejvíce honí hrůzu. Ježíš objímá člověka s jeho hroznou samotou a prázdnotou. Vyprázdněný člověk neuvěřitelně unavuje a vyčerpává. Známe tuto zkušenost, když posloucháme takového člověka hodinu, dvě a máme pocit, že jsme vyšli z lesa a káceli tam celý den. Pouze Ježíš mohl obejmout člověka v jeho prázdnotě a nesmyslnosti bytí. Pouze on.

Nedivme se, že ho anděl posiloval. Ježíš byl unaven k smrti, ale ne z modlitby. Nesnesitelná bolest duchovně mrtvého člověka není výlučnou zkušeností postmoderního člověka. Je to univerzální zkušenost člověka každé doby nezávisle na jeho intelektuálních, emočních či fyzických danostech, nezávisle na chvíli, ve které se narodil a ve které má zemřít. V každé době je člověk náchylný podlehnout pokušení a vyslovit: „Bůh není!“ a následně – „není smysl, není pevný bod ve vesmíru, existuje pouze plynutí času a zanikání“.

Hledání opěrného bodu

Toužíme po celistvosti, po tom, aby vše dávalo smysl, aby se v nás všechno sjednocovalo a nás sjednocovalo s druhými. Realita je však taková, že smysl nacházíme až tehdy, když podstoupíme kráčení v „ne smyslu“, když přeskakujeme z místa na místo, jako člověk, který musí projít úsek cesty v bažině a snaží se najít pevnou půdu pod nohama. Snaží se očima najít místo, na které by mohl stoupnout a znovu na chvíli pocítit jistotu. Jakmile se jeho chodidla dotknou pevné země, opět hledá další opěrný bod. Někdy se musí odevzdat, plavat, chytat větví, riskovat úplně.

Zde se naplňuje Ježíšovo slovo: „Kdo ztratí svůj život pro mě, najde ho“ (Mt 10,39). Nejde jen o jednorázový čin a vůbec ne o čistě vnější úkon. Jde o nejvnitřnější a nejosobnější skutek. Vždyť Pavel ne nadarmo říká: „Kdybych obětoval své tělo... a lásky bych neměl, nic by mi to neprospělo“ (1 Kor 13, 3).

A přece pevný bod existuje

Ježíš ví, že má Otce. Ježíš miluje Otce, miluje i člověka. Jeho láska je schopna unést lidskou prázdnotu a bolest. Unese bolest matky, která přichází o dítě, i bolest té, která se zříká svého dítěte, bolest manželky, která přišla o svého

muže, bolest, která se zakousla do srdce tím více, čím déle plynou vzpomínky. A přece ta bolest není totální prázdnotou, pokud je v ní kousek lásky, kousek naděje a světla. Bolest a prázdno nezvítězí, pokud je možné učit se lásce, i když jsme ji předtím pochovali a zabili. Bolest obírá člověka o hodně, někdy o všechno, ale nedokáže zabít lásku, pokud láska byla opravdu láskou nebo se jí alespoň touží stát. Prázdnota již není prázdnotou, otevře-li se náručí, která vše objímá.

Ježíšova rázná slova: „Už dost! Přišla ta hodina: teď bude Syn člověka vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, pojd'me! Hle, je tady můj zrádce.“ (Mk 14,41-42) svědčí o rozhodnosti, jistotě, o věrnosti Otci, kterého miluje. Jde se vydat do rukou mučitelů. Vědomě a dobrovolně.

Kde jsem byl já?

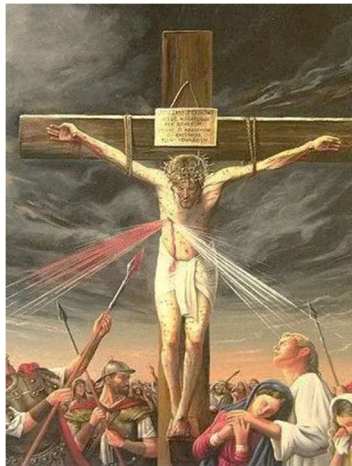
Nepochopíme Ježíšovu úzkost ani jeho rozhodnost obětovat svůj život, pokud nechápeme jeho lásku. Otázku člověka: „Kde byl Bůh, když trpěli nevinní?“ bychom mohli obrátit a ptát se: „Kde jsem byl já, když trpěl nejnevinnější? Co mohu udělat, aby nevinní více netrpěli? A pokud už trpí, co můžu udělat, aby trpěli méně či alespoň důstojněji?“ V prvním případě se bláznivě ptáme: „Co můžu dělat, abych nemusel dělat nic?“ Nedělat nic může znamenat i neochotu popasovat se s tajemstvím, nedovolit tajemství, aby svým paradoxem ovlivnilo náš život. Otázka: „Kde byl Bůh, když...?“ poukazuje na neochotu ptát se dál, rozhýbat své mozkové závity, ale především otevřít své srdce utrpení a bolesti. Je hrou na schovávanou. Ježíš to nedělal. Neutíkal. Byl tam. Přijal kalich a vypil ho do dna. Trásl se hrůzou, strachem a bolestí. Ale necouvl. Nekladl otázky, které vlastně nečekají odpovědi. Ne, Ježíš se netrásl pouze z lidského strachu před smrtí, jeho úzkost nebyla jen reakcí na tajemství. Jeho rozhodnost jednat říká, že tady je něco vyššího – láska. Láska jako odpověď na svévoli a zlo.

(podle KN)

...a hned vyšla krev a voda

Když však přišli k Ježíšovi, viděli, že už je mrtvý. Proto mu kosti nepřerazili, ale jeden z vojáků mu kopím probodl bok a hned vyšla krev a voda. (Jn 19,33-34)

Tuto okolnost Pánovy smrti na kříži zachytil ve svém evangeliu pouze Jan, osobní svědek těchto událostí. Popisované události a slova, která přitom používá, mají hluboký teologický a duchovní význam. Je třeba se proto ponořit nejprve do samotného textu a co nejlépe porozumět, co a proč se vlastně stalo. Následně bude třeba hlouběji nahlédnout a pochopit poselství, které nám chtěl zmínkou o této na první pohled ne důležitě okolnosti Ježíšovy smrti na kříži říci. Nakonec se porozhlédneme po jiných svědectvích, která nám mohou pomoci porozumět tomuto verši evangelia.

Co se vlastně stalo?

Ježíš zemřel podle evangelistů v pátek ve tři odpoledne. Byl přípravný den před Velikonocemi. Do setmění bylo třeba odsouzené sejmout z křížů a pohřbít, neboť podle Mojžíšova zákona nesměla mrtvá těla zůstat na kříži během svátků.

Farizeové se určitě snažili u Poncia Piláta zajistit respektování tohoto předpisu, ale aktivní byl i jeden tajný Ježíšův sympatizant ze židovské velerady jménem Josef z Arimatie.

Pilát se rozhodl dát mu souhlas, aby sňal Ježíšovo mrtvé tělo z kříže a důstojně ho pohřbil. Hrozilo totiž, že Ježíše pohřbí spolu s těly zločinců, kteří byli spolu s ním ukřižováni. Ty s největší pravděpodobností hodili do společného hrobu, který byl nejbliže místu popravy a nacházel se za zdmi města.

Pilát poslal vojáky – pravděpodobně ne ty, kteří byli při ukřižování – a dal jim příkaz, aby zajistili vše potřebné. Spolu s nimi šel i Josef z Arimatie, ke kterému se přidal Nikodém.

Když přišli na popravě, vojáci zjistili, že Ježíš je už mrtvý, ale ostatní dva odsouzení ještě žijí. Proto jim – podle tehdejších zvyklostí – kyji polámali nohy a možná i ruce. Odsouzení trpící na kříži se už ne mohli vzepřít, aby se

nadechli, a tak velmi rychle došlo ke smrti udušením. Pak si prohlédli Ježíšovo mrtvé tělo, a jelikož si pravděpodobně chtěli být naprosto jisti, jeden z nich mu kopím probodl bok.

Naplnil se tak starozákonní předpis o velikonočním beránkovi, kterému neměla být zlomená kost (srov. Ex 12,46; Num 9,12).

Velikonoční beránek byl jedním z nejkrásnějších starozákonních předobrazů Vykupitele. Ježíš je tím pravým Božím Beránkem. Dokonalým, neposkvrněným, jehož krev je výkupní cenou za všechny lidi, a tak definitivně jednou provždy snímá všechny hříchy světa.

Toto proroctví se naplnilo i navzdory jeho nepřátelům, kteří pravděpodobně žádali u Piláta i polámání jeho kostí a pohřbení do společného hrobu. Na Kristově fyzickém těle byla vnější zranění, rány a jizvy, ale vnitřní struktura zůstala nedotčena. Zdá se, že tato skutečnost v sobě mysticky ukrývá předpověď týkající se Kristova tajemného těla – Církve: bude mít své morální rány a jizvy po skandálech a nevěrnosti, přesto však nebude zlomena ani jediná její kost. Církev bude mít vždy všechny podstatné prvky, které jí dal Kristus a nikdy neztratí ani jeden z nich. Až do konce časů bude navzdory ranám vždy Kristovou církví a jeho nevěstou.

Římští vojáci uměli svými zbraněmi zasadit přesný smrtící úder. Probodnutí kopím bylo přesné. Kopí vniklo do Pánova těla na pravém boku pod paží mezi žebry, přejelo křížem přes hrudní koš a zasáhlo srdce! Když voják kopí vzápětí vytáhl, hned vyšla krev a voda. Rána, kterou zbraň zanechala v Ježíšově těle, byla hluboká a musela být i dosti široká. Svědčí o tom sám vzkříšený Pán, když vyzývá apoštola Tomáše, aby vložil svou ruku do rány v jeho boku (srov. Jan 20,27).

Kde se vzala krev a voda

Jak je možné, že z otevřeného Kristova boku vyšla krev a voda? Jak se to vlastně mohlo stát? A co to znamená?

Pochopitelně nechybí ani přirozené vysvětlení tohoto faktu. Podle některých fyziologů by tato skutečnost dokazovala, že Ježíšovo srdce bylo otevřeno již

před zásahem kopím. V případě roztržení srdečního svalu dochází k jeho vnitřnímu vykrvácení do osrdečnicku. Tam se krev nahromadí a následuje její rozklad. Červené krvinky usedají dolů, krevní sérum zůstává nahoře. Když je osrdečník otevřen krátce po smrti, dvě složky rozložené krve, které mají odlišné zbarvení, vycházejí odděleny od sebe.

Roztržením srdce se dá vysvětlit i rychlá Ježíšova smrt na kříži. Uvážíme-li, jak nesmírnou fyzickou, psychickou a morální zátěž Ježíš podstoupil v průběhu posledních hodin svého života, není to nemožné.

Je-li toto vysvětlení správné, Ježíš by zemřel na přetržení srdečního svalu způsobené dlouhou a nadlidskou zátěží, kterou jeho srdce podstoupilo.

Existuje ještě jedno podobné, i když poněkud odlišné vysvětlení. Během bolestné agónie bylo Pánovo srdce tak přetížené, že se v jeho osrdečnicku postupně vytvořila voda. Srdce se podle něj neroztrhlo, ale když voják probodl kopím bok, byl probodnut osrdečník i samotný srdeční sval. Ze srdce hned vytekla krev, ke které se přidala voda nahromaděná v osrdečnicku.

Zajímavým svědectvím tohoto faktu je i Turínské plátno, pokud předpokládáme jeho autenticitu. V místě rány na boku je na plátně patrná velká krevní skvrna, a to navzdory tomu, že právě toto místo bylo požárem velmi zničeno a později do plátna všily nové záplaty. Když mrtvého Pána zabalili do plátna, zbytek krve ještě vytékal z jeho těla a v plátně zanechal stopu.

Hlubší význam toho, co se stalo

V každém případě je mnohem důležitější si uvědomit, že nešlo jen o přirozený jev. Jan mu dává hluboký svátostný význam. Ramena kříže a Ježíšovy roztažené ruce jsou vnějším znamením, že Bůh skrze něho rozprostírá ruce ke všem lidem. Církevní otcové říkali, že Bůh ve svém utrpení rozepjal ruce a objal zeměkruh, aby zdůraznil, že od východu slunce až po západ se pod jeho křídly shromáždí jeho budoucí lid – Církev. V souladu se slovy proroka Zachariáše „Uvidí, koho probodli“ (Zach 12,10), které cituje i evangelista Jan, Církev vždy hleděla na probodnuté srdce jako na znamení daru jeho vlastního nitra, toho nejosobnějšího, co Pán nabídne k všeobecnému přístupu. Srdce objímá všechny. Od té

chvíle je otevřené Kristovo Srdce znamením jeho lásky – daroval všechno a lidstvu bude vše dávat i nadále.

Janova slova nás nutí hledat hlubší smysl toho, co se událo. Odrazový můstek k porozumění nacházíme v jiných Janových textech.

Prvním je úryvek Jn 7, 38-39: „Jak říká Písmo, potečou proudy vod z jeho nitra. To řekl o Duchu, jehož měli dostat ti, kdo v něho uvěřili. Dosud totiž Duch nebyl dán, protože Ježíš nebyl ještě oslaven.“

Vody zde symbolizují Ducha, který nám bude dán, až když bude Ježíš oslaven. Toto se nyní naplnilo, neboť smíšenina krve a vody je znamením jeho smrti, a tedy skutečnosti, že Ježíš již přešel z tohoto světa ke svému Otci a je při něm oslaven. Autor čtvrtého evangelia zde kromě daru Ducha myslel i na dva způsoby, kterými se Duch bude udělovat v Církvi jeho učedníkům – na křest a Eucharistii: voda symbolizuje křest a krev označuje Eucharistii.

Druhý text je 1 Jn 5, 6-8: „Ježíš Kristus je ten, který přišel skrze vodu a krev; nejen skrze vodu, ale skrze vodu a krev. A to dosvědčuje Duch, protože Duch je pravda. Jsou tři svědkové: Duch, voda a krev, a ti tři jsou zajedno.“

Co chce autor těchto řádků říci zdůrazněním, že Ježíš nepřišel skrze vodu, ale i skrze krev?

Jak uvádí Benedikt XVI. ve své knize Ježíš Nazaretský, můžeme vyslovit předpoklad, že naráží na myšlenkový proud existující v Církvi v době psaní evangelia, který připisoval hodnotu pouze Ježíšovu křtu a kříž odsouval do pozadí. A to pravděpodobně znamená i to, že přívrženci tohoto proudu považovali za důležité pouze slovo, nauku a poselství, ne však „tělo“, živé Kristovo tělo, které vykrvácelo na kříži. Zdá se, že šlo o pokus vytvořit křesťanství myšlenky, křesťanství idejí, ze kterého se měla odstranit realita těla – realita oběti a svátosti.

Církevní otcové v tomto dvojitém proudu krve a vody, který vytryskl z Pánova probodnutého boku a z jeho srdce, viděli symbol dvou základních svátostí – Eucharistie a křtu. Ty jsou novým proudem, který tvoří Církev a obnovuje lidi. Otevřený bok Pána, který skončil na kříži, přivedl církevní otce i ke vzpomínce

na stvoření Evy z boku spícího Adama. Proto v proudu krve a vody, které znamenají svátosti a obecně i dar Ducha Svatého, viděli zrod Církve – stvoření nové ženy z boku nového Adama.

Jan vzpomíná krev a vodu pro jejich symbolický význam. Jsou znamením a ohlášením plodnosti obětní smrti Ježíše Krista. Jak velký význam evangelista připisuje této okolnosti, dosvědčuje i fakt, že hned po popisu epizody dodává: „Ten, který to viděl, vydává o tom svědectví a jeho svědectví je pravdivé. On ví, že mluví pravdu, abyste i vy věřili.“ (Jan 19, 35). Odvolává se tedy na své přímé osobní svědectví. Zcela jistě tím chce zdůraznit, že uvedené skutečnosti mají velmi důležitý a hluboký význam – mluví o důvodech a účincích Kristovy oběti.

Ježíš o významu této události

Stále větší význam má v současné situaci Církve a světa poselství Božího milosrdenství, které nám Pán dal prostřednictvím sv. Faustiny. Když se jí Ježíš 22. února 1931 zjevil v klášteře ve Vilniusu, žádal ji, aby dala namalovat obraz tak, jak ho viděla. Na známém obraze Božího milosrdenství jsou dva paprsky – světlý a červený –, které vycházejí z oblasti Ježíšova Srdce, i když samotné Srdce na obraze není vidět.

Když probíhaly práce na obraze, zpovědník sestry Faustiny otec Michal Sopočko jí přikázal, aby objasnila význam těchto paprsků. Mystička slyšela v modlitbě Ježíšova slova: „Ty dva paprsky znamenají krev a vodu – světlý paprsek znamená vodu, která ospravedlňuje duše, červený paprsek znamená krev, která je životem duše. Tyto dva paprsky vyšly z hloubky mého milosrdenství tehdy, když moje umírající Srdce bylo na kříži kopím proráženo. Tyto paprsky zakrývají duši před hněvem mého Otce. Šťastný, kdo bude žít v jejich stínu, neboť spravedlivá Boží ruka ho nezasáhne“ (Deník 299).

V listopadu 1934 při vystavování Oltární svátosti sv. Faustina uviděla dva paprsky – červený a světlý jako na obraze Božího milosrdenství – vycházející z Nejsvětější svátosti oltární. Odrážely se na sestřích a chovankách, ale v různé míře.

Podobný obsah mělo vidění z 20. prosince 1934. Když Faustina večer vešla do své cely, viděla Pána Ježíše vystaveného v Nejsvětější oltářní svátosti, před kterou adoroval otec Sopočko, velký počet duchovních a zástup lidí. Z Oltářní svátosti vyšly dva paprsky, „které jsou na obraze“, poté – jak zapsala světice – „paprsky se spojily, ale nesmísily se a přešly do rukou mého zpovědníka a později do rukou duchovních.

V těchto slovech samotného Ježíše prostřednictvím svaté Faustiny je potvrzen svátostný význam vody a krve, které vytekly z jeho probodnutého boku na kříži, tak jak jim Církev rozuměla a jak je vysvětlovala již od počátku své existence.

Voda a víno během mše svaté

Událost vytrysknutí krve a vody z Ježíšova probodnutého boku na kříži se symbolicky připomíná i během slavení každé mše svaté. Kněz při přípravě obětních darů vlévá do kalicha víno a poté přidá trošku vody. Je to starobylá tradice, dosvědčená již od 2. století.

Svatý Tomáš Akvinský uvádí tři motivy, proč se musí do vína přimíchat trochu vody: 1. i sám Kristus během Poslední večeře přidal trochu vody do vína, jak to bylo u Židů obecným zvykem; 2. voda s vínem symbolizuje vodu, která spolu s krví vytryskla z probodnutého Kristova boku na kříži; 3. přimíchání vody do vína vyjadřuje jeden z účinků Eucharistie: jednotu Božího lidu s Kristem (Kristus – víno, Boží lid – voda).

U některých církevních otců nacházíme ještě čtvrtý motiv: symbol sjednocení Boží a lidské přirozenosti v osobě vtěleného Slova, které je přítomno v Eucharistii.

(podle KN)

Nápis na kříži upozorňuje na Ježíšovu královskou hodnost

Všichni čtyři evangelisté se při popisu Ježíšova ukřížování zmiňují o existenci nápisu na kříži. Tento evangelní detail odráží rozšířenou, i když ne nutně a důsledně zachovávanou římskou praxi zveřejňování viny odsouzených zločinců.

Použití nápisu při ukřižování bylo způsobem, jak informovat veřejnost o vině popraveného zločince, což mohlo splňovat i zastrašující funkci. Nápis byl typicky vyhotoven červenou nebo černou barvou na dřevěné tabulce a jeho samotná frazeologie byla poměrně volná, občas se sarkastickým podtónem. Před umístěním na kříž mohl být titul nesen před odsouzencem během cesty na místo ukřižování nebo zavěšen na jeho krku.

Marek (srov. 15,26) a Lukáš (srov. 23,38) používají termín *epigraphe* (nápis), Matouš (srov. 27, 37) hovoří o *aitia* (důvod ukřižování) a Jan (srov. 19,19) vybírá termín *titlos* (oznámení, nápis, titul).

Konkrétní situování

Kromě odlišné terminologie pro samotný nápis vykazují mezi sebou evangelisté rozdíly v konkrétním situování nápisu. Marek vůbec neuvádí, kde se nápis nacházel (srov. 15,26), jen ho ve své zprávě vzpomíná. Lukáš píše, že nápis byl „nad ním“, tedy nad Ježíšem (23,38). Podle Matouše byl důvod odsouzení položen „nad hlavu“ (27, 37). Nakonec Jan specifikuje, že Pilát umístil nápis „na kříž“ (19,19).

Znění slov

Evangelisté dále uvádějí, že nápis byl čten těmi, kteří byli svědky ukřižování. Při uměleckém ztvárnění ukřižování (malby, sochy, kříže) se nápis standardně zobrazuje jako upevněný (hřebíkem) na vrchní část kříže nad Ježíšovou hlavou, což v podstatě souhlasí s evangelijním popisem. Mezi evangelisty jsou patrné rozdíly i v samotném znění nápisu. Marek: „Židovský král“ Matouš: „Toto je Ježíš, židovský král“ Lukáš: „Tento je židovský král.“ Jan: „Ježíš Nazaretský, židovský král“ Kromě Janovy verze se z textů nedá hned usoudit, kdo byl autorem nápisu, i když se pravděpodobně dá předpokládat, že to byli římsí vojáci.

Dramatická epizoda

Epizoda o napsání na kříži má významnou funkci v Janově evangeliu. To vyplývá již z prostého statistického pozorování – zatímco každý ze tří synoptických evangelistů věnuje napsání jednu jedinou větu, což budí dojem bezvýznamné poznámky vedle hlavního vyprávění, Jan rozpracovává scénu přímo jako

dramatickou epizodu, která má rozsah čtyř veršů (srov. Jn 19, 19-22), a ztvárňuje ji jako argumentaci (názorový střet) mezi velekněží a Pilátem ohledně nápisu na kříži.

Pilát jako Ježíšův svědek

Jan v první řadě jako jediný z evangelistů přisuzuje vyhotovení nápisu Pilátovi. I když určitě máme co do činění s delegováním zhotovení titulu – sám Pilát fyzicky nápis nevyhotovuje, ale někoho pověřuje; ale evangelista ho představuje jako autora nápisu. Janova formulace nápisu: Ježíš Nazaretský, židovský král – má slavnostnější charakter než verze u synoptiků a reflektuje ji zkratka INRI (Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum), která je známá z našich křížů.

Pilátův nápis z jeho osobního pohledu skutečně označuje Ježíšovu vinu. Pilát Ježíše pravděpodobně vnímá jako uzurpátora politické moci ve smyslu *crimen maiestatis* – zločinu proti císařskému majestátu, a posměšně ho nápisem označuje za krále Židů. Jeho gesto je však v perspektivě evangelisty proklamací Ježíšova královského statusu. Tento je již spíše tématem rozhovoru mezi Ježíšem a Pilátem (srov. Jn 18, 33-38). Na Pilátovu otázku, zda je židovský král (srov. Jn 18,33), Ježíš odpovídá v podstatě afirmativně, přičemž specifikuje, že jeho královské postavení neznamena politickou moc (v konkurenci vůči Římu), ale jeho království je z jiného světa (srov. Jn 18, 36). Ježíš je král ve smyslu příchodu na svět na svědectví pravdě. Vyhotovením nápisu Pilát paradoxně odhaluje a potvrzuje pravdu o Ježíšově královském postavení, které kulminuje jeho vyzvednutím na kříž. Toto vyzdvižení je Ježíšovou intronizací – vystoupením na jeho královský trůn.

Vyhotovení titulu se setkává se silnou opozicí ze strany Židů, kteří mají přístup k nápisu (srov. Jn 19, 20-21). Jejich odmítání nápisu je vysloveným nesouhlasem s Ježíšovým královským postavením (nad nimi), což se přetavuje do nátlaku na Piláta změnit znění nápisu do formy Ježíšova osobního názoru o sobě. Pilát však neustupuje a rezolutně stojí za zněním nápisu slovy: „Co jsem napsal, to jsem napsal“ (Jan 19,22). Tato slova jsou vyjádřením jeho prokurátorské autority a trvalosti nápisu. Písemné potvrzení Ježíšova královského postavení zůstane nezměněno a bude navždy platné jako prorocká, paradoxní výpověď

pohanského Piláta. Gestem provedení nápisu, který ohlašuje Ježíšovu královskou hodnost, se Pilát vlastně stává „svatopiscem“. Tak jako o Ježíšovi psal Mojžiš a proroci (srov. Jn 5,46), při ukřižování o něm píše Pilát a v optice čtvrtého evangelia tím pádem figuruje jako Ježíšův svědek.

Ve třech jazycích

Nápis se podle Jana objevuje v trilinguální formě. Hebrejšтина byla jazykem hebrejských Písem; latina jazykem Piláta, římského prokurátora; a řečtina jazykem, ve kterém se poselství o Ježíši ohlašovalo a zapisovalo. Symbolická funkce trojjazyčnosti je zřejmá – evangelista podtrhuje univerzálnost nápisu a zmínka o třech jazycích vsouvá do epizody rozměr celosvětové proklamace Ježíšova královského postavení.

Pravidelný kontakt s Božím slovem

Zmínka o třech jazycích nápisu na kříži povoluje v závěru přenést článek na novou úroveň. Poznání biblických jazyků je nezbytným předpokladem pro serióznější práci s Písem svatým. Jejich znalost otevírá dveře k lepšímu vnímání biblického světa a kultury, a především k hlubšímu pochopení biblického poselství. Pravidelný kontakt s Božím slovem, které je primárním pramenem pro naše poznání Boha a jeho Syna, musí být nezbytným pilířem našeho křesťanského životního stylu.

(podle KN)

Co víme o vojákově, který probodl Ježíšův bok

Evangelista Jan nezmiňuje jeho jméno. Svatý Řehoř Naziánský, sv. Augustín a jiní raní křesťanští spisovatelé uvádějí, že setník, který otevřel poklady Božského Srdce, se jmenoval Longinus. Bohaté tradice na Západě i na Východě obsahují různé informace o tomto vojákově. Měl by to být setník, který velel malé skupince vojáků, které Pilát poslal na Kalvárii, když se dozvěděl, že Ježíš zemřel, a když Josef Arimatie přišel k němu žádat o jeho mrtvé tělo. Byl to on, který Pánu probodl bok. Proudů krve a vody ho zasáhly. V tom momentě padl na kolena a pocítil vnitřní proměnu. Klaněl se Kristu jako Bohu a uvěřil v něho.

Byl uzdraven ze šilhání, pro které mnoho trpěl. Vzápětí zanechal vojenskou službu, apoštolové ho vyučili ve víře a odešel do rodné Kapadocie. V Cesareji svědčil o Kristu a získal mnoho pohanů pro křesťanskou víru. Později se stal dokonce knězem a biskupem. Zemřel jako mučedník Církve a uctívá se jako svatý. Jeho svátek se slaví v latinské církvi 15. března, na Východě 16. října.

Zdá se, že jméno Longinus, které mu dává Tradice, je odvozeno od řeckého slova logche – kopí. Jméno Longinus by tak znamenalo Kopijník.

Mnohé umělce přitahovala tato postava a často ji zakomponovali do svých zobrazení scény ukřižování. Jeho obrovská socha od Berniniho je i v bazilice sv. Petra v Římě. Je to jedna ze čtyř velkých soch umístěných v nikách obrovských pilířů, které drží kopuli baziliky, pod kterou se v interiéru nachází neméně monumentální Berniniho baldachýn, majestátně označující papežský oltář.

(podle KN)

Ježíš přijal i odloučení od Boha

Smrt byla pro Boha vrcholným okamžikem největší ubohosti. Bůh zvolil cestu ubohosti, aby spasil člověka. Ani jeden okamžik této cesty nebyl bídňejší než okamžik jeho smrti. Mrtvý Bůh, to bylo završení všeho, dál se nedalo jít. Kristus dosáhl okraje této tmavé a bolestné propasti, aby dosáhl všech lidí, které Otec předurčil stát se jeho dětmi a kteří se ztratili svou neposlušností. Oheň lásky objal „nelásku“ a roztavil ji svou mocí. Lásku zvítězila, člověk byl spasen. Svoboda se opět stála dědictvím země.

Přijmout smrt jako projev lásky není jednoduché. Bylo to zajisté vrcholné dílo Krista v jeho snaze milovat. Nyní jsme na řadě my i přes naši nekonečnou slabost, abychom ho následovali.

Smrtí, tou skutečnou přitom není fyzická smrt, ta je jen hrozným, viditelným a vnímatelným projevem. Pravá smrt, to je odloučení od Boha. Pravou smrtí je nevěra, neláska, zoufání. Pravá smrt, to je zmatek, v jakém skončí člověk, pokud neposlouchá Otce. Je to nerozuzlitelná změť, do jaké člověka dovedou vášně, je to největší porážka všech jeho snů o velikosti, úplná zkáza člověka. Pravá smrt, to je prázdno, tma, úzkost, zoufalství, nenávisť a zkáza. A přece ji Kristus přijal, souhlasil s tímto odloučením, jen aby byl solidární se všemi, kteří se oddělili, a mohl je tak spasit. Když se dotkl dna jejich zoufalství, oznámil naději svým zmrtvýchvstáním. Když se ocitl v propasti jejich neschopnosti milovat, zmrtvýchvstáním oznámil nekonečnou radost lásky.

(podle KN)

Co nás Církev učí o zmrtvýchvstání?

Víme, co to vůbec znamená, že Ježíš vstal z mrtvých? Podívejme se na to, co říká o Ježíšově zmrtvýchvstání *Katechismus Katolické církve*.

Ježíšovo zmrtvýchvstání potvrzuje pravdu o jeho božství

Katechismus říká, že Kristovo zmrtvýchvstání nebylo návratem do pozemského života, jak se tak stalo při vzkříšeních, které Ježíš vykonal – například vzkříšení Jairovy dcery, naimského mládence či Lazara. Tehdy šlo o zázračné události, po kterých tito lidé začali opět žít normální pozemský život a poté znovu zemřeli. Ve své podstatě je Kristovo zmrtvýchvstání odlišné: „On ve svém vzkříšeném těle přechází ze stavu smrti do jiného života, mimo čas a prostor. Ježíšovo tělo je při vzkříšení naplněno mocí Ducha Svatého; ve stavu své slávy se podílí na božském životě, takže svatý Pavel může o Kristu říci, že je to ‚člověk z nebe‘.“ (čl. 646) Současně Ježíšovo zmrtvýchvstání doslova potvrzuje pravdu o jeho božství a má úzkou spjatost i s tajemstvím vtělení Božího Syna. Učedníci byli postaveni tváří v tvář zmrtvýchvstání, ale pochybovali, domnívali

se, že vidí ducha, nemohli tomu od velké radosti uvěřit a jen se divili (Lk 24, 41). Písmo hovoří o tom, že i při posledním zjevení v Galileji někteří pochybovali (Mt 28,17). Proto je skutečně neopodstatněná představa toho, že by bylo zmrtvýchvstání jen nějakým výplodem víry. „Právě naopak, jejich víra ve zmrtvýchvstání se zrodila – působením Boží milosti – z přímého zážitku skutečnosti vzkříšeného Krista.“ (čl. 644)

Nikdo nebyl očitým svědkem samotné události zmrtvýchvstání Ježíše, nepopisuje to ani jeden evangelista. Nevíme tedy, jak se zmrtvýchvstání uskutečnilo fyzicky. Je to historická událost, kterou zachytáváme díky prázdnému hrobu a setkáním apoštolů se vzkříšeným Kristem. Ježíš se po zmrtvýchvstání nezjevuje lidu, nýbrž právě svým učedníkům.

Ježíšovo zmrtvýchvstání je vrcholná pravda naší víry v Krista

Křtem je křesťan svátostně připodobněn Ježíši, který svým křtem předjímá svou smrt a své vzkříšení,“ píše se v Katechismu (čl. 537). Máme vstoupit do tohoto tajemství, znovu se narodit z vody a Ducha, abychom žili novým životem (Řím 6,4) O samotném křtu Katechismus říká: „Křest, jehož původním a plným znamením je ponoření, je účinným znamením toho, že křesťan sestupuje do hrobu, aby s Kristem umřel hříchu pro nový život.“ (čl. 628)

Toto Ježíšovo zmrtvýchvstání je centrální a vrcholnou pravdou naší víry v Krista. I prvotní Církev v to věřila a prožívala tuto skutečnost jako ústřední pravdu, Tradice ji podává dále, potvrzují ji i spisy Nového zákona. Ježíš vstal z mrtvých „třetího dne“ (Lk 24,46). Katechismus vysvětluje, že to bylo znamením i proto, že se předpokládalo, že rozklad těla se začíná projevovat čtvrtý den.

Zmrtvýchvstání Syna je uskutečňováno jeho božskou mocí. Už během svého života říkal, že bude mnoho trpět, zemře a pak vstane z mrtvých. V Evangelii podle Jana (10,17-18) Ježíš říká: „Já dávám svůj život a zase si ho vezmu... Mám moc dát ho a mám moc zase si ho vzít.“

Zmrtvýchvstání je především potvrzením všeho, co Kristus dělal a učil

Apoštol Pavel napsal: „Pokud nebyl Kristus vzkříšen, pak je marné naše hlásání a marná je i vaše víra.“ (1 Kor 15,14) Zmrtvýchvstání Ježíše je úhelným kamenem naší víry.

„Kristovo vzkříšení je předmětem víry jakožto transcendentní (přesažný) zásah samého Boha do stvoření a do dějin,“ (čl. 648) a ve zmrtvýchvstání společně působí všechny tři božské osoby.

Ježíš své umučení a zmrtvýchvstání třikrát předpověděl. Je naplněním příslibení Starého zákona i samého Ježíše během jeho pozemského života.

Je v tom největší naděje pro náš život – protože vzkříšený Kristus je počátkem a zdrojem našeho budoucího vzkříšení. „Sám Ježíš vzkřísí poslední den ty, kteří v něho uvěřili a kteří jedli jeho tělo a pili jeho krev.“ (čl. 994) Nakonec, kousek nebe a zmrtvýchvstání na zemi můžeme prožívat již dnes – právě při Eucharistii, v níž slavíme Kristovu smrt a jeho zmrtvýchvstání.

(podle KN)

Na kterou stranu: Hosana, nebo Ukřižuj?

Zmocnil se nás obdiv nad vlastními objevy a mocí. Prožíváme nové období dějin, které se vyznačuje pronikavými změnami a velkými výkyvy. Zkoumáme znamení dob? Snažíme se vysvětlovat si je ve světle evangelia tak, abychom nacházeli vztah mezi nynějším a budoucím životem?

Jak je možné, že ačkoli lidstvo nikdy dosud neoplývalo tolika vymoženostmi a takovým hospodářským potenciálem, velká část obyvatel země dnes trpí hladem, bídou a nespočitatelné zástupy jsou zcela negramotné? Propast mezi chudobou a bohatstvím!

Který dav je větší

„Hosana!“ a zároveň „Ukřižuj!“ se nese celými dějinami. To, co udělali Božímu Synu, dělají i dnes jeho učedníkům. Kristus není politik, který by slíbil „plné hrnce“, posty a pohodlný, bezstarostný život, ale učí nás, jak se vyrovnat s po-

tupou, nést kříž, strpět pronásledování, nepochopení, opovržení, výsměch. Nic atraktivní v očích tohoto světa. Ale to všechno jsou následky hříchu a jeho přímého působení.

A přece Kristu nikdy nechyběli následovníci. Jeho praví ctitelé jsou spokojeni i při pronásledování, i v chudobě, při opovržení a neporozumění. Kristus však přece cosi slíbil: stonásobek toho, co pro něho opustí, byť i pronásledování,

a k tomu nebeské království. Být povolán ke spáse znamená mít víru právě v toto, v osobu Ježíše Nazaretského, že je tím, koho čeká Izrael, příslibeným Mesiášem, Kristem: „Pravé světlo, které osvěcuje každého člověka“ (Jan 1,9). Osvěcuje ho ne svitem obyčejné žárovky, ani září reflektorů, ale vnitřním světlem a teplem, jistotou, kterou svět nemůže dát, ale ani vzít. Jistotou a bezpečností vycházející zevnitř, z hloubky a z větší dálky než všechny hvězdné mlhoviny, černé díry a galaxie, a přece s takovou intenzitou.

Pokud chceš být dokonalý

„Mistře, co dobrého mám udělat, abych dosáhl věčného života?“ (Mt 19,16). To je nejdůležitější otázka, kterou si člověk může položit. A každý, alespoň trochu rozumný, hledá na ni odpověď.

A Učitel mu odpovídá: „Chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání: Nezabiješ! Nezcizoložíš! Nepokradeš! Nebudeš křivě svědčit! Cti otce i matku a milovat budeš svého bližního jako sebe sama!“ Toto všechno zachovával.

„Co mi ještě chybí?“ ptá se celý překvapený a Ježíš mu tajemně vysvětluje: „Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej, co máš, rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi. Potom přijď a následuj mě.“ Mladík od něj odešel smutný, protože měl mnoho majetku. Nevíme, co se s ním stalo, evangelia o tom mlčí. V něm však můžeme rozpoznat sebe, alespoň v některých rysech. Jsme přesně jako on, když dusíme „sen svého života přílišnou rozvážností“ (sv. Terezie Velká, Velepíseň), když se zříkáme skutečných vrcholů života pro pár smetí, co nás váže k zemi.

Minimalisté a maximalisté

Dozvídáme se o dvou způsobech, jak získat věčný život. Ten první je jednoduchý, dosáhnou ho „minimalisté“, ten druhý je určen pro ty, co chtějí být „dokonalí“, je pro „maximalisty“, kteří zahlédli na poli „skrytý poklad“ a rozhodli se stůj co stůj ho získat. Žádný člověk se nerozhodne pro koupi pole za cenu všeho, co má, kdyby nevěděl o skrytém pokladu na něm. V tradici Církve se tím rozumí milost povolání k zasvěcenému životu. Jde o jakési předpoznání budoucí slávy, dané milostí. Ale i pro toho, kdo si to pole „koupí“, platí základní: Nezabiješ! Nezcizoložíš! Nepokradeš!...

Jak vejít do nebe? Existuje tolik pokusů a tolik návrhů, tolik náboženství, věr i pověr, tolik formulí a zaklínadel. Nic z toho však není platné. Nebe se otevře jen tomu, kdo má Davidův klíč. Ten zapadne přesně, neboť „když on otevře, nikdo nemůže zavřít, když on zavře, nikdo nemůže otevřít“ (Zjv 3, 7). V biblické poznámce čteme, že „otevřít“ (Iz 22, 22) je „symbolem plné a výlučné moci Krista nad nebeským Jeruzalémem“. Plné moci proto, že neexistuje nic, co by se této moci vymykalo, výlučné proto, že k jejímu provádění nepotřebuje žádnou pomoc, nedělí se o svou moc s nikým a ničím, je absolutní a suverénní.

Ten, kdo otevřel dveře

Otevřené dveře, které nikdo nemůže zavřít, symbolizují možnost šířit evangelium. To však znamená, že šíření evangelia na zemi se uskutečňuje v Kristově moci, ve znamení „otevřených dveří“ jako „pasivní“ důsledek aktivního „otevřítí“ Kristem. Co znamená, že Kristus má plnou a výlučnou moc nad nebeským Jeruzalémem? Svou moc nezískal ani lstí, ani násilím. Přestože mu od věčnosti všechno jako Bohu patřilo, chtěl získat korunu svého stvoření – padlého člověka. Vykoupil ho svým „*passio*“ – utrpením a zdánlivě pasivním, jedinečným a jediným způsobem. Tak aktivní, jednou provždy „otevřít“ nebe. On sám, jediný, Beránek, čistý a nevinný, umírá z lásky pro svou lásku – manželku a nevěstu (srov. Zjv 21,9). Chce si ji získat a navždy se s ní spojit. Toto nové „druhé“ stvoření je podle církevních otců obdivuhodnější než první. Jak úžasné je, že „vstupem do nebe“ se stáváme Beránkovou nevěstou, tvoříme živý úd Kristova těla – svaté Církve. Pro ni Kristus zemřel, pro ni vstal a žije navěky. Pomalu začínáme chápat, proč Pán tak toužebně očekával hodinu svého utrpení, hodinu, pro kterou přišel. Vnikáme do smyslu, proč asi nazval Petra satanem, když ho chtěl odvést od utrpení. Nepostřehl v něm vykupitelský záměr.

Jedině satanovi záleží na tom, aby lidé nebyli spaseni. On, otec lži, ten záměr dobře zná, svou lži a úskočností ho všemožně snaží překazit a zakrýt vyvoleným.

Hoden je Beránek

A tak i letos nastal čas, kdy Pán jede na oslátku do Jeruzaléma a všichni mu volají ke slávě: „Hosana, hosana, Davidovu Synu!“ Vždyť je to sám Beránek, „hoden otevřít knihu a rozlomit její pečeti“ (Zjv 5, 2). Beránek, kterého Jan viděl stát a „který byl jako zabitý“ (Zjv 5, 6). Kdyby ti Jeruzalemčané věděli to, co víme my, možná by na Velký pátek nekřičeli „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Oni už nyní „vidí“, že „Hoden je Beránek, který byl zabit, přijmout moc, bohatství a moudrost, sílu, čest, slávu a dobrořečení“ (Zjv 5,12); že je Králem a vládcem nad dějinami světa. A na kterou stranu se postavíme my? Hosana, nebo Ukřižuj?

Hřebíky současného světa

Jedno poselství Benedikta XVI. pro postní dobu nás vyzývá: „Všímejme si jeden druhého, a tak se pobízejme k lásce a k dobrým skutkům.“ Povzbuzuje nás, abychom se zamysleli nad srdcem křesťanského života, kterým je láska k bližnímu.

Všímat si znamená být pozorný vůči potřebám druhých, citlivě postřehnout jejich bolest, nouzi, žal, touhu po lásce. Ne, jak se to často stává, tvářit se nezúčastněně či lhostejně vůči osudu našich bratrů a sester, nemít pro ně srdce, slovo, úsměv, čas. I toto je jeden ze způsobů, jak voláme „Ukřižuj!“ , když křižujeme Krista v bližních.

Další způsob se projevuje v kultuře, která ztrácí smysl pro rozlišování dobra a zla, dokonce to nepovažuje ani za potřebné. Mravní skandály zviditelněné v televizních vysíláních a na veřejných fórech se hromadí a otupují cit svědomí i rozum lidí. To je doslovné křižování – fixování věčné Pravdy a Čistoty na kříž. Ať je přibíjena tam, ať se nehýbe a nediriguje nás, co je třeba a není třeba dělat! Přece jsme svobodní! Jak pomýleně chápou mnozí svou svobodu. Právě proto je třeba, říká Benedikt XVI., zdůrazňovat, že dobro existuje a že zvítězí. Hosana! Bůh je „dobrotivý a prokazuje dobrodiní“ (Ž 119,68) ustavičně

a každému, i svatým, i hříšníkům. Pouze dobro skutečně probouzí, chrání a podporuje život.

Moudrý poděkuje

„Všimati si“ bratrů a sester zahrnuje i starost o jejich duchovní dobro. Benedikt XVI. připomíná jeden aspekt křesťanského života, který podle něj upadl v zapomnění: „bratrské napomínání s ohledem na věčnou spásu“. Svátý Otec konstatuje, že dnes jsme obecně citliví na téma péče a dobročinnosti ve smyslu fyzického a materiálního dobra bližních, ale téměř vůbec se nezmiňuje duchovní odpovědnost za bratry a sestry. V prvotní Církvi a také ve společenstvích, která jsou zralá ve víře, je tomu zcela jinak. Tam je důležité nejen tělesné dobro bratra, ale především dobro jeho duše ve vztahu k definitivnímu určení člověka. V Knize přísloví se dozvídáme o postoji rozumného člověka, kterého pokud někdo napomíná, bude mu za to vděčný. „Pokárej moudrého a bude tě mít rád. Dej (poučení) moudrému a bude ještě chytřejší“ (Prís 9, 8). Náš Pán přímo přikazuje napomenout bratra, který koná zlo (srov. Mt 18,15). V napomínání musíme vidět prorocké poslání každého pokřtěného křesťana. Proto je naší povinností otevřeně upozorňovat generaci, která se dopouští zla – to není moralizování, ale touha zachránit ji.

Na kterou stranu

Prorok má přikázáno napomínat. Pokud to neudělá, musí nést vinu nenapomenutého. Pokud napomene a nedojde k nápravě, viník bude potrestán, ale prorok zůstává před Bohem ospravedlněn.

V našem prostředí se často vyhýbáme napomínat lidi, kteří plýtvají časem, vyledávají v hospodách, užívají cigarety, alkohol a drogy, oddávají se hráčské vášni a připravují se tím o střizlivé posuzování vlastních životních událostí. Jejich životní styl se podobá neustálé zábavě, jejíž úroveň se zhoršuje tupostí a nevázaností. Pobízení k lásce a k dobrým skutkům se pomalu, ale jistě vytrácí. Nepovažuje se za vhodné či slušné míchat se do života druhých.

Jak ale potom zvítězí dobro? Všichni jsme v jistém smyslu součástí jásavého doprovodu Hosana, nebo řvoucího davu Ukřižuj.

(podle KN)

Modlitba za nepřátele má cenu

Novozákonní učení oproti předešlému způsobu myšlení spočívá právě v pohledu na pravou lásku a pravé milosrdenství.

Vážená redakce,

proč se máme modlit za své nepřátele a žehnat jim? Není už toto biblické řešení konfliktů přežitě?

Zuzana

Svatý evangelista Jan píše: „Říká-li kdo: „Miluji Boha“, ale (přitom) nenávidí svého bratra, je lhář. Neboť kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí. A on nám dal toto přikázání: aby ten, kdo miluje Boha, miloval i svého bratra.“ (1 J 4,20-21). Lásky a milosrdenství se neodlučitelně spojují s pokáním, kajícíností, které vytvářejí v lidské duši předpoklad účinnosti opravdové lásky v Duchu Svatém. Tato láska nevyjímá nikoho, nedělá rozdíly mezi nám „milejšími“ či „méně milými“, dokonce zcela „nemilými“ lidmi. Duchovní láska v Duchu Svatém je vrcholem křesťanského života a v žádném případě nemůže být chápána jako přežitek. Začátkem vývoje duchovní lásky, ke které je každý z nás neodvolatelně pozván, je právě důsledné naplňování evangelijních přikázání.

Když se jdeme modlit, vedeni evangeliem odhodáme jakoukoli nenávisť, hněv, trpkost, uchovávání pocitu křivdy, posuzování. „Proud milosrdenství nemůže proniknout do našeho srdce, dokud neodpustíme těm, co nás urazili. Lásky, podobně jako tělo Kristovo, je nedělitelná: nemůžeme milovat Boha, kterého nevidíme, nemilujeme-li bratra a sestru, které vidíme. Odmítáme-li odpustit našim bratrům a sestrám, naše srdce se uzavírá a jeho tvrdost ho činí nepropustným pro Otcovu milosrdnou lásku“ (srov. KKC 2840).

Pán Ježíš sám říká: „Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny svého Otce, který je na nebesích“ (Mt 5, 44-45), a dále: „Neboť milujete-li ty, kteří vás milují, jakou odměnu můžete čekat?“ (Mt 5,46). Svátá Církev v intencích evangelijního učení ukládá povinnost milo-

srdné lásky i vůči nepřátelům. „Kristovo učení jde až tak daleko, že vyžaduje odpuštění urážek. Rozšiřuje přikázání lásky i na všechny, nepřátele. Osvobození v duchu evangelia je neslučitelné s nenávisí k nepříteli jako lidské osobě“ (KKC 1933). V životě nás posouvají vpřed jediné náročné věci, které dokážeme s pomocí Boží milosti překonat. Tak je to i v neustálém vzrůstání v duchovní lásce vůči všem lidem, zejména vůči těm, které považujeme za nepřátele.

Každá vynaložená námaha, kterou vykonáváme v zápase o modlitbu za nepřátele, nás činí ctnostnějšími, pokornějšími, svobodnějšími od křivd a nepokoje srdce. Nestačí jen bez účasti si přečíst v Písmu svatém slova o pravé lásce k bližním, k nepřátelům a v úžasu nad nimi chvilkově zajásat To je příliš málo. Jsme pozváni naplnit tato slova v našich konkrétních situacích a s pomocí Boží milosti překonávat naši lidskou slabost, která se bouří vůči nespravedlnosti. Lidská přirozenost se brání vůči nespravedlnosti, kterou nám způsobují jiní. Ctnost se však zdokonaluje přes různá utrpení a obtíže, které přicházejí do života. Křesťan by takové události měl vnímat jako příležitost k duchovnímu růstu a očištění svého srdce od vášni S Kristem na kříži odmítáme logiku pozemské spravedlnosti a následujeme vlastní křížovou cestu podle příkladu Spasitele. Situace křivdy, kdy se k nám někdo chová nepřátelsky, je testem pokory. Pokorný člověk se neznepokojuje, když se mu křivdí, nepokouší se pronásledovat člověka, který ho hanobí. Bylo by naivní myslet si a očekávat, že takový postoj nepřináší žádnou bolest, že je to jednoduché. Právě naopak! Cestou křesťana je však cesta kříže, na které denně přibíjíme starého člověka v sobě, aby nás nic neodvádělo od jednoty s Kristem (srov. sv. Izák Syrský, Homilie 6.10).

(podle KN)

Některé termíny potřebujeme vysvětlit

Ve farních společenstvích někdy nastanou situace, které se vážou k životu v Církvi. Jsou odborně označeny, ale věřící je ne zcela chápou, protože nejsou obvyklými pojmy. Aby nedocházelo k nedorozumění a zkreslenému výkladu, je vhodné, aby znali souvislosti.

Vážená redakce,

umíte mi širěji vysvětlit, co je suspenze, co obnáší a za jakých okolností je udělena? A co znamená sabatický rok?

Lýdie

Otázka se zaměřuje na dvě skutečnosti, které nemají přímou souvislost. Začneme proto tím, co se jeví jako příjemnější. Sabatický rok má biblický základ. Podle Starého zákona jde o sedmý rok židovského kalendáře, který je spojen s odpočinkem vinic a polí a se skutky milosrdenství k bližnímu (srov. Lv 25, 2-7; Ex 23,10-11). I dnes nábožní Židé slaví rok Smitah jako sabatický rok, během kterého odpouštějí dluhy nebo nechají odpočívat půdu. Naposledy byl takový sabatický rok podle židovského kalendáře od 24. září 2014 do 13. září 2015. Pro křesťana je sabatický rok časem duchovní a tělesné obnovy. Nemusíme brát doslovně přesnou délku trvání. Nemusí jít o celý rok. Podstata spočívá v tom, že i aktivní horlivý věřící potřebuje období intenzivního načerpání duchovní a tělesné síly, aby mohl opět horlivě sloužit Bohu. Proto mnohá řeholní společenství praktikují sabatický rok (nebo sabatický trimestr), kdy řeholník nebo řeholnice přestoupí z aktivního režimu do režimu nabírání duchovních a tělesných sil, čímž se zabrání vyhoření. V této době Boží služebník zanechá své aktivity, aby byl více s Bohem i se sebou samým. Je to cesta do hloubky svého nitra, aby prohloubil své povolání, vztah s Bohem, se svou komunitou a s těmi, které mu Bůh v poslání svěruje. Nejde tedy o jakousi dovolenou, ale spíše změnu prostředí, změnu aktivit, změnu denního režimu. Náplň sabatického roku a jeho trvání vyžaduje souhlas představeného. I když tuto praxi můžeme častěji nalézt v řeholních komunitách, v posledním období se praktikuje také u diecézních kněží. Ale tuto biblickou instituci můžeme najít i v akademickém prostředí nebo jako firemní benefit. Neplacené volno na několik týdnů či měsíců si berou zaměstnanci, kteří ztrácejí nadšení z práce pro syndrom vyhoření.

Druhá část otázky se týká církevního trestu suspenze. Název pochází z latinského slova suspendere, což znamená zastavit, zadržet. Tento trest knězi omezuje nebo zakazuje úkony jeho kněžského úřadu. Kánon 1333, který o suspenzi hovoří, se zaměřuje na tři oblasti. První je zákaz všech nebo některých

úkonů posvátného stavu. Může jít například o zákaz slavení mše svaté nebo zákaz vysluhování některé svátosti. Druhou oblastí je zákaz všech nebo některých úkonů řídicí moci. Může jít například o zákaz pro kněze soudce rozhodovat v některých kauzách nebo o zákaz zpovídat přesně vymezenou skupinu věřících (řeholníků, ženy, děti). Třetí oblastí je zákaz vykonávat všechna nebo některá práva a úkoly, které jsou spojeny s úřadem. Může jít například o zákaz pro faráře asistovat při uzavírání manželství. Suspenze se tedy může dotýkat různých oblastí, které souvisejí s kněžským úřadem. Proto můžeme mluvit o suspenzi obecné (zahrnují všechny tři zmíněné oblasti) nebo částečné (je jasně vymezena a hmitována). Cílem každého církevního trestu je obnovit pořádek narušený hříchem a ochránit společenství věřících. Proto i tři suspenze sleduje nejvyšší zákon Církve, kterým je spása duší.

(podle KN)

Jak pokazit dítě deseti tahy

Dost bylo moudrých rad, jak z dítěte vychovat úžasného člověka. Přijměte nyní rady, jak dítě pokazit. Inspiraci bereme ze stejnojmenné knihy Antonia Mazziho.

Pokud je chcete vychovat špatně, dělejte toto:

Radujte se z jeho výbuchů

Krásné na pubertě je to, že adolescent chce převrátit svět naruby, projít jím křížem-krážem, změnit ho, dobýt ho. Každý adolescent je jako Odysseus.

Pro něj jsou Skyla, Charybda, Kyklopové, čarodějnice Kirké a nejnebezpečnější dobrodružství pouze maličkostmi. Má v sobě tolik energie, že by sám zdolal situace, jaké by nezdolalo celé vojsko.

Všichni dospělí se přímo traumatický třesou strachem, když mají odpovědět na tuto „atomovou“ energii a nezadržitelnou vitalitu.

Ještě donedávna, kdy období puberty nebylo jasně ohraničeno, rodiče, učitelé a různí vychovatelé se obešli s metodou „udělej si sám“, přičemž se spoléhali na své životní zkušenosti. Dnes moderní společnost nabízí našim dětem mnohé možnosti, proto existuje i zvláštní přípravná fáze před spuštěním kotvy u břehů světa dospělých.

Bylo to jednodušší předtím nebo je to lepší teď? Tehdy byly dětičky, děti a branci. Dnes jsou děti, dospívající, mladí, dospělí, lidé třetího a čtvrtého věku.

Existuje šest období života, ale nejkouzelnějším obdobím, podobným jaru, je puberta. Je to finále ohňostroje: květiny, barvy, hromy, bouře, spršky, hvězdy... Všechno je nesmírné, obrovské, ohlušující.

Kdybychom z ročních období vymazali jaro s miliardami květin, nikdy by nepřišlo léto a podzim se svými plody. Zatímco v přírodě toto období opěvujeme, u našich dětí jednáme přesně naopak.

Truchlíme za dětičkami, které nám unikly z rukou, nebo naléhavě vzýváme příchod úrodného léta.

Znovu se těšme z pubertálních výbuchů, zanechme logiku racionálních úvah a přijměme logiku citů. „Snažit se uvažovat se šestnáctiletou dcerou je někdy jako snažit se přemluvit krávu, aby odešla z kolejí. Ji vůbec nezajímá, že se blíží vlak - našla si místo, které se jí líbí, a nepohne se odtud za nic na světě. Ty však naléháš. Myslíš si, že udělat něco je vždy lepší, než nedělat nic. Přesvědčovat, žebronic, vysvětlovat přece musí být k něčemu dobrému. Ty si to tak myslíš, ale mylíš se. V takových případech čím méně děláš, tím lépe. Tvá dcera potřebuje spíše trpělivost než úvahy, spíše smích než okřiknutí.“

Citoval jsem Jonathona a Wendy Lazearových.

Rada psychiatra: buďte jednotní

Můj přítel Vittorio Andreoli před časem vystoupil s mimořádně náročným a jistě nekonvenčním poselstvím. Debata, která z toho vznikla, svědčí o zájmu o toto téma a o nekonečném počtu reakcí. Poselství z jeho úst zní jako poslední výzva k záchraně. Chtěl totiž, aby rodičům, zejména těm, kteří prožívají krizi, bylo znemožněno rozvést se a odloučit dříve, než jejich děti dosáhnou alespoň čtrnácti let.

Umím toto poselství pochopit, kdybych s ním vystoupil já jako kněz. Vždy jsem zdůrazňoval, a nejen jako kněz, že dobro dětí musí mít přednost před dobrem rodičů. Když se muž a žena v rámci zodpovědného otcovství a mateřství rozhodnou, že přivedou na svět dítě, musí mít i odvahu snášet nesmírně náročné důsledky a oběti, jaké si vyžádá nový nájemník světa.

Dnes více než včera si potřeba někam patřit, mít silné vztahy a kolem sebe komplementární osoby (abychom se pochopili, jde o základní přítomnost muže a ženy u dítěte kromě jejich přítomnosti jako otce a matky) vyžaduje pozornost, která není dána pouze kvalitou jejich působení, ale také jejich kvantitou a výlučností.

S tímto Andreoliho SOS mohu plně souhlasit, když si připomenu příběhy, s jakými se den co den setkává a které už dlouho znepokojují nejen jeho. Kdo pracuje pro rodiny a pro mladé, stále více a lépe chápe, že kde jsou křehké rodičovské vztahy, tam se může stát to nejhorší.

Všechno dobro a všechno zlo tohoto sobeckého světa se přímo odráží uvnitř této buňky, která se fyziologicky stále více chrání za pancéřovými dveřmi, ale psychologicky se odcizuje a vzdaluje od skutečných citů a skrývá se za vzletné označení „rodinný krb“. Jediným záchranným člunem na hladině je pevnost manželské dvojice. Ale i tomuto člunu hrozí, že ho pohltí oceán.

Všechny kritické odpovědi na Andreoliho SOS se soustředily na vynucený heroismus dvojice, jaký vyžaduje tento psychiatr z Verony. Nevím, co znamená heroismus. Vím však, že žádná láska na žádné úrovni se nemůže nazývat láskou, nemá-li v sobě velkou dávku nezištnosti a velkorysosti a nenabízí ze sebe to nejlepší.

Často zapomínáme na téměř absurdní definici lásky. Ten, kdo miluje, se totiž proti každé logice identifikuje ne tak, že se přiklání k sobě, ale tak, že popírá sám sebe v druhém. Když Kristus v jedné ze svých nejsilnějších statí evangelia říká, že každé semeno musí nejprve zemřít, aby vzklíčilo, neodpovídá pouze na otázku apoštolů, hlasatelů víry, ale především každému, kdo z rodiny dělá hnízdo lásky.

Rodiče by si znovu mohli pomyslet, že chceme vysypat celý odpadkový koš sociálních problémů na jejich ramena. Ani náhodou!

Je jen nesmírně nutné, aby se v rodině opět rodily děti a aby plnila svůj úkol. Ať si rodiče nepředstavují, že stačí zplodit dítě, aby měli právo nosit to jméno, které získají zplozením: otec a matka. Nic není automatické, zvláště v těchto časech ne.

Iluze o pečlivém státě, o výchovném školství a o pastorační Církvi praskly jedna za druhou.

Mohly by mít smysl a význam, jen kdyby byly začleněny jako užitečná a doplňující podpora původního a nerozlučného rodinného jádra.

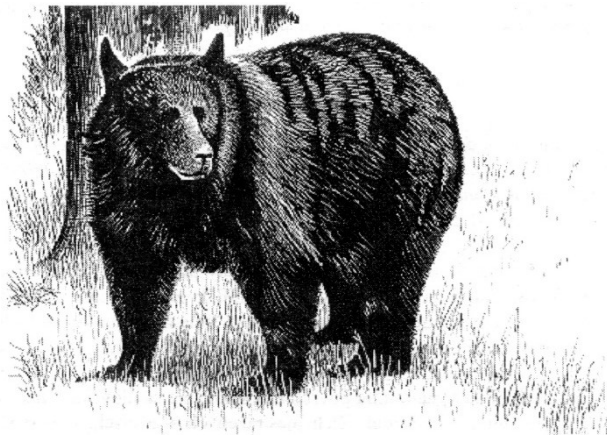
4. Zážitek

Krátkozrakého dřevorubce Jana se rozhodli jeho kolegové vystrašit. Když zpracovával dřevo v houštině, vyskočil naproti němu kamarád převlečený za medvěda. Řevem vůbec nešetřil.

„Huhu, uáááá, brum, brum, huhuh... Jendu jako by šlak trefil. Nejprve to s ním smýklo do maliní, a pak v šoku utíkal do lesnické chaty. Sotva, popadal dech. Před dalším nerozvážným tryskem ho zastavil řehot kamarádů:

„Hahaha. Ty jsi nám ale hrdina. Vždyť to se Tonda převlékl za médu.“ Napálený Jenda událost těžce „trávil“ a ještě dlouhou dobu to přátelům vyčítal. Po čase se život v partě vrátil do normálních kolejí. V jeden krásný den se však ve smrčtině opět mihla chlupatá postava. Jenda si protřel brýle a tiše utrousil: „No, však počkej... Já ti ukážu! Přejde ti chuť strašit poctivé lidi.“ Přiblížil se k obludě... Pak zařval z plných sil a skočil jí zezadu na krk. „Tady máš, tady máš... Vždyť ty si mě zapamatuješ!“ Dřevorubec rozdával postavě, úder za

úderem. Udělal při tom tak hrozný křik, že kolegové byli brzy u něj. Ale najednou všichni zaraženě zastavili: „Jendo, ty nevidíš? Vždyť to je opravdu medvěd.“ Dřevorubec seskočil ze šelmy, a překvapený vytřeštil oči na zvíře. Vtom se medvěd zhroutil. Dostal infarkt.

To byla síla! Kolik mladých lidí by rádo zažilo něco podobného na vlastní kůži. Mladí chtějí jít za dobrodružstvím, za novými zážitky. **Chtějí pustit život skrze své smysly, přes duši...** Udělají pro to všechno možné. A rodiče či vychovatele chytá infarkt! Jsou zkušenější, mají nažité. Vědí, že jde o krk. Inu, co dělat? Řešení může být také v tom, že připravíme mladým kvalitní, krásné, zajímavé, dobré a bezpečné zážitky. **Abychom neudělali nerozumnou věc, rozeberme si vliv zážitků na člověka.**

Síla zážitku

„Moje máma jezdí jako blesk.“

„Tak rychle?“

„Ne, ale každou chvíli šlehne někam do stromu.“

Život na nás klepe výzvami, nabídkami, obrazy, informacemi. Něco z toho se usazuje jen na povrchu – **v naší mozkové kůře**. Jsou to různé pojmy, definice, poučky. Chvilí tam pobudou, ale často nezapustí kořeny. Další informace je vyplaví a my zapomínáme. Jak krátkou paměť máme, že?

Jsou-li však na slova nabaleny skutečnosti, které probouzejí naše smysly, za chvíli emoce, a hned za tím až vášně, proráží to mozkovou kůru a usazuje se to

v nás kdesi hlouběji – v **citové vrstvě**. Vzpomínkami si to pak umíme vyvolat. Říkáme: „*Ještě teď mám husí kůži, když si vzpomenu, jak to bylo.*“

Zasažené jádro člověka

„*Nežiji sice dobře, ale až budu umírat, všeho budu litovat a stejně přijdu do nebe,*“ *filozofoval bohatý podnikatel před svými přáteli. Při návratu ze služební cesty mu vjelo do jízdni dráhy jiné auto. Přišla strašlivá srážka. V tu chvíli zaklel a hned zemřel.*

Pravda je taková, že ty nejmotivnější zážitky pronikají až do hlubin duše. Naši předkové měli na to odborný výraz: „Proniklo mi to až do morku kostí.“ Tak jako tak, emoční náboj zasahuje jádro bytosti. Síla impulsu prorazí vědomí i citovou vrstvu a usídí se v **podvědomí**. Tam to potichu žije.

Tyto modely se vynořují na povrch přes chování člověka. Maximální intenzity dosahují v nejkritičtějších, nehlídaných situacích. Jen si zkuste vzpomenout, co jste vykřikli při pořežení prstu, nebo při pádu z kola? A co vám vyskočilo zevnitř při podobné situaci? Byla to modlitba či řádná nadávka?

Strážce divočiny

V kostele vyloupili pokladničku. Po několika dnech obdržel farář obálku s dvacetikorunou. Byl v ní i lístek s tímto textem:

„*Ukradl jsem vám v kostele dvě stě korun. Protože mě trápí svědomí, posílám vám dvacet korun zpět... Pokud mě bude svědomí trápit ještě víc, pošlu vám ještě víc!*“

Všechno, co se v nás děje, celá ta změť divokých myšlenek by měla být pod dozorem rozumu a vůle. **Svědomí by mělo být ve střehu**. Ještě před spuštěním zážitku má třídit, co je člověku prospěšné a co ne. Problém nastává tehdy, když tento náš osobní strážce je ospalý, utlumený, nesprávně zformovaný. **Pro život je to velmi důležité, protože se stáváš tím, co do sebe přijímáš.**

Zážitek ve službě výchovy

Po přednášce o výchově zážitky vznikla vášnivá debata. Jedni tvrdili, že se dá takto vychovávat. Druzí pochybovali... V první řadě vyskočila dívka:

„*Položme si pár otázek... Co s tím? Má nebo nemá člověk šestý smysl?*“

Přednášející se zorientoval v chaotické situaci a s úsměvem řekl:

„Já tvrdím, že šestý smysl je. Je to radost ze zážitků. Co vy na to?“

Nevíme, jestli se slečna usmála, či pokrčila rameny. Ale pravda je taková, že všechno se prožívá. **Zážitek znamená něco zažít, „prožít“.** Je nástrojem, prostředkem výchovy. Díky němu můžeme získat jiný pohled na život.

Dobry zážitek – energie pro život

Vysvědčení nebylo dobré, ale syn byl chytrý. Našel otcovo vysvědčení a spolu se svým mu ho ukázal. Když se otec vzpamatoval ze šoku, řekl:

„Máš pravdu, ani to moje vysvědčení nebylo nejlepší. Bude tedy správné, dostaneš-li stejný výprask, jako jsem dostal já! Ale navíc ti dám ještě dobrou radu, kterou mi můj otec nedal: Schovej si vysvědčení lépe, než já. Pro syna to bylo úžasné gesto i zážitek, který později často říkal svým dětem.

Pro lidi mají hluboké zážitky obrovský význam. Připravíme-li jim situaci, v níž **umíme stupňovat tajemství, úžas, objevení krásy a dobroty Boha, jsme na dobré výchovné cestě.** Tyto události se usazují hluboko do duše a blahodárně tam působí. Mládež z nich žije. Jsou výbušnou směsí, která jim dává energii a chuť žít! **Hry a příběhy s Boží dynamikou se stávají jejich motivací ke změně k dobrému.**

A toho je třeba se vyvarovat...

„Tento chlap už potřetí vyloupil banku. Chytili ho a dali ho opět do vazby,“ řekl strážce vězeňskému kaplanovi. Ten vešel k němu a na závěr delšího rozhovoru mu domlouvá:

„Člověče, musíte se změnit. Když se dostanete na svobodu, jsem ochoten vám pomáhat.“

„Duchovní otče, to jsem od vás opravdu nečekal. Děkuji vám pěkně za vřelou nabídku,“ říká vězeň, „ale na to musí být odborník.“

Zážitky nemají přinášet negativní emoce. Nesmí rozbít člověka, nesmí uvádět do zkušenosti s hříchem a zlem. Nemají jiným ubližovat či odvádět od víry. Při výchově zážitky musíme odhadnout, co přinesou mladému člověku! Jaké city v něm probudíme, **jestli ho tím přivedeme ke Kristu,...**

Nejkrásnější a člověka nejvíce měnící zážitky jsou ty, které má **s Bohem.** Svět už dávno pochopil význam zážitků a předkládá je jeden za druhým. Ba zdá se, že kolem nás probíhá jejich veletrh. Bohužel často jsou to negativní skutečnosti.

To dokážou smysly

*Rodinka je na noční procházce a synek se ptá:
„Tati, myslíš si, že je tam na té hvězdě život?“
„Co se tak hloupě ptáš... Nevidíš, že se tam svítí?“*

Podle odborníků by světlo svíčky mělo oko člověka zahlédnout ze vzdálenosti 48 kilometrů. Tikot náramkových hodinek bychom měli slyšet do vzdálenosti 6 metrů. Sladkou chuť rozpuštěného cukru čajové lžičky bychom měli cítit až v 8 litrech vody. Jsou lidé s takovým čichem, kteří jednu kapku voňavky ucítí v prostoru šesti místností. A měli bychom zaregistrovat také dotek křídla mouchy. **Chcete to vyzkoušet? Jak se vám líbí. Nic vám v tom nebrání.**

Slyšte zážitek ze zpěvu

*Don Bosco se nadechl a řekl:
„Hudba je duší oratoře.“ Ale když se kdesi na zpěv jeho chlapců zatvářili jako po ochutnání kysaného zelí, se smíchem dodal:
„Zpěv chlapců je třeba poslouchat srdcem a ne ušima.“*

Na Slovensku však koluje i jiné doporučení pro zpěv. Při cestování autem je to: Při rychlosti do 60 kilometrů vesele zpívejte písničku: *Radosti oplývám...* Když dosáhnete 90 km, dojatě si zazpívejte skladbu: *Bože, věřím, doufám...* U 130 je zde známá píseň: *Blíž k tobě, Bože můj, jen k tobě blíž...* A když zvýšíte rychlost ještě více, může se stát, že nastane ticho a uslyšíte už jen zpěv přátel a známých: *Odpočinutí věčné dej jim, Pane...*

Věřme však, že to ve vašem případě skončí úplně jinak!

AKCE! - EXTRÉMNÍ VÍKEND NA CHATĚ

*Dva malí chlapci se vášnivě baví o životě:
„Je snad něco horšího, než najít červa v jablku?“
„Jasně že ano. Najít tam jen jeho polovinu.“*

Chcete v partě nebo dokonce i v rodině prožít něco napínavého? Něco opravdu divoké? V duchu hesla: „Zachraň se, kdo můžeš?“ Fajn. Tady je nabídka:

Organizační pracovní četa ať se na chatu vypraví o den dříve a připraví vše na to, aby se to mohlo roztočit. Začátek ať je jednoduchý: krátká prezentace a rozdělení do skupin. Po seznamovací hře může následovat film s názvem *Přežít*. Ten dobře uvede do aktivit s pointou **záchranářského výcviku**.

Jednotlivé disciplíny se dají vymýšlet ve stylu: přežít v divočině, ve vodě, v pralese, kopcích, jeskyni, na poušti, na moři, ... **Jistě to všechno zvládnete na výbornou.**

Co jsme prožili

Setkání s P. Michaelem Maria Romanem Fričem

V neděli 16. února v 15 hodin se uskutečnilo setkání s P. Michaelem Maria Romanem Fričem OCart. o jeho životě v klášteře a také o životní cestě, která tomu předcházela. Roman pocházel z rodiny, kde otec byl přesvědčeným komunistou, a tak často se svým otcem názorově nesouhlasil. V 18 letech byl pokřtěn. Během své životní cesty se rozhodl, že chce žít v jedné z nejpřísnějších řeholí – kartuziánském klášteře, kde pobyl 19 let. Z důvodu nemoci však musel klášter opustit.

V Písmu svatém a dějinách církve nacházíme různé příklady, jak Bůh povolával jednotlivé lidi. Bůh má s každým člověkem nějaký plán, ale očekává svobodnou odpověď člověka. Dá-li Bůh povolání, pak i sílu k uskutečnění. Po delším hledání životní cesty, našel P. Roman své místo v kartuziánském klášteře Marienau. Klášter se nachází v blízkosti jihoněmecké osady Talacker a její jméno znamená Mariánský Luh. V kartuziánských pravidlech stojí: „Volbou skrytého života neopouštíme lidskou rodinu. Tím, že jsme tu jen pro Boha, zastáváme v církvi úlohu, ve které je viditelné zaměřeno na neviditelné, činnost na kontemplaci.“

Kartuziánský řád založil v roce 1084 sv. Bruno, který býval profesorem filosofie na pařížské vysoké škole a kanovníkem v Remeši. Usadil se spolu s šesti druhy v horském masivu La Chartreuse (Cartusium) poblíž Grenoble, kde vznikl první klášter. Později se stal sídlem generálního převora řádu. Dnes má řád 390 členů, z toho 70 sester. Řádové domy se nacházejí ve Francii, Španělsku, Itálii, Brazílii, Německu, Anglii, Portugalsku, Švýcarsku, Slovinsku, USA, Argentíně a Koreji. Dříve se nacházely kartouzy i v našich zemích. První vznikla na přání Jana Lucemburského v roce 1342 v Praze na Smíchově (Zahrada Blahoslavené Panny Marie) a roku 1375 byla založena kartouza v Brně v Králově Poli pod názvem Trinitatis, tj. „Nejsvětější Trojice“. Roku 1376 byl zbudován další řeholní dům v Litomyšli, který se později přesunul do Dolan u Olomouce. Kartouza se nacházela od roku 1437 v Olomouci a od roku 1627 na přání Albrechta z Valdštejna také ve Valdicích u Jičína. Nicméně pražská kartouza byla do základů vypálena roku 1419 a ostatní byly zrušeny roku 1782 dekretem Josefa II.

Mniši v kartuziánském řádu se dělí na mnichy kněze a mnichy bratry. V denním řádu mnicha kněze, kterým byl i otec Roman, se prolíná život poustevníka s životem ve společenství. Vše má napomáhat modlitbě. Neustálá adorace, živena duchovní četbou, se vyrovnává s tělesnou oddechovou aktivitou.

Den mnicha kněze začíná tehdy, když se jiní lidé ukládají ke spánku. Ve 22.40 procítá mnich z prvního asi čtyřhodinového spánku, aby se na cele věnoval noční chvále Boží. Ve 23.30 se schází mniši v kostele na chvály. Chórovou modlitbou v kostele se mnich připojuje k účasti na nebeské liturgii. Noční liturgie se koná v čase, kdy se ve světě spí, ale také, řečeno slovy kartuziánů, se v noci dějí zlé skutky, které je potřebné modlitbou odčinit. Mezi půl druhou a půl třetí ráno se mniši vrací do svých cel, kde po chválách opět uléhají ke spánku.

Vstávají opět v 5.40 hodin ráno na modlitbu a v 7 hodin se schází k tiché adoraci v kostele, kde v 7.15 začíná společná mše svatá. Potom se mniši kněží odebírají do jednotlivých kaplí ke sloužení tiché mše svaté. Před obědem je čas na odreagování, kde se počítá s ruční prací. Podobně den probíhá i odpoledne. Čas vyplňují chvály, duchovní četba a manuální práce.

Klášter se nachází na úpatí alpských vrchů a velká část roku je zde zima, mniši si tak musí ve svém domku topit, což obnáší připravovat dříví, nařezat, naštípat a také se dřevem šetřit, aby jim vyšlo. V domku je k dispozici i soustruh nebo

jiné stroje na vyrábění předmětů. Každý mnich kněz má u svého domku zahrádku, kterou si může upravit, jak se mu líbí. Otcí Romanovi trvalo několik let, než si ji upravit, jak mu bylo milé, takřka v zenovém duchu. Společnost P. Romanovi zpříjemňovaly také veverky, které přicházely na jeho zahrádku a opatrně přihopsávaly ke dveřím. Dostaly i svoje jména.

Mezi společně strávené chvíle ve společenství patří procházky přírodou, kde spolu mniši mohou mluvit, jinak kromě modliteb mlčí. Na cestách přírodou potkávali i divokou zvěř. Pro divokou svini se selátky, schovával otec Roman i jablko, které si mu svině vzala i z ruky.

Jídlo je velmi jednoduché, bezmasé. Přes týden jí mniši sami v domku, v neděli a o slavnostech se všichni mniši schází ke společnému obědu, při kterém se také mlčí. Večeře se podává v 16.40, po modlitbách a zpytování svědomí mnich kněz uléhá v 18 hodin ke spánku, aby nabral sil na noční modlitby.

Kartuziánský mnich nemluví kromě modliteb a povolené doby k mluvení. Život v klauzuře ticha zůstává zahalen tajemstvím Boží přítomnosti. Mnich se zasvěcuje Bohu, jedinému Dobru a Lásce. Ticho se zde stává nejvyšší formou jazyka. „Kde ztichnu já, mluví Bůh. Hovořím tichem lásky.“ Člověk je volán do důvěrné Boží blízkosti a chce se otevřít Boží lásce a jemu vše odevzdat. Každé následování Krista je následování kříže.

P. Roman hovořil i o temných nocích a těžkých krizích, kdy ticho začíná křičet. I o náročnosti života v samotě, jednoduché stravě, nevyspání. Tehdy člověk bere na sebe svůj kříž...

Po několika letech otec Roman vážně onemocněl, a musel tak ze zdravotních důvodů klášter opustit. Přichází k nám do našeho kraje, aby svým životem přinášel Boží Slovo a svědčil o Jeho lásce. Nyní působí v Kuřimské Nové Vsi, kterou si nevybral náhodou. Chtěl být knězem na místě, kde předtím léta působil jako pomocný duchovní P. Jan Podveský, statečný kněz odsouzený v babickém případě na 19 let vězení.

„Žijte v lásce v rodinách,“ zaznělo na závěr. „Není dobré, aby byl člověk sám.“

Vyprávění otce Romana nám poodhalilo způsob kartuziánského života. Mnoho zajímavého bylo řečeno, ale ještě více otázek vyvstalo. Tajemství života s Bohem a ticho vábí k otázkám. O tichu nelze mluvit. O čem nelze mluvit, o tom se

má mlčet... Je ticho směřující k Bohu zpěvem duše? Neboť slova nevyjádří víc než ticho?

Upřímné díky patří otci Romanovi za zajímavé vyprávění o jeho životě a také všem, kteří se podíleli na přípravě besedy.

Pavla Caudrová

Staré bludy s novými nálepkami

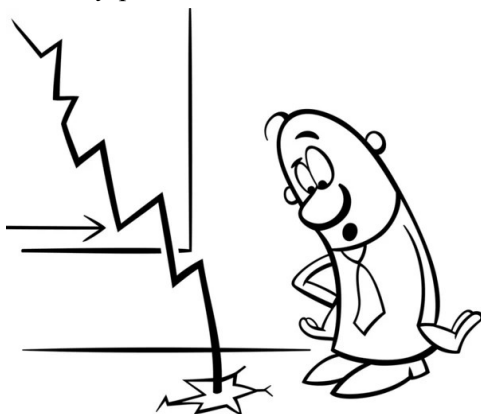
Podívejme se společně s biskupem Sheenem na bludy, které přetrvávají z minulosti, i když se snaží vypadat moderně.

ETIKA PRO NEETICKÉ

Pro některá přejatá slova, zejména pro slovo „krize“, by měla být vyhlášena dovolená. To, co je pro příznivce Kiwanis slovo „služba“, je pro moralisty slovo „krize“. Tito lidé ho používají tak často, že bezpochyby dokazují, že Stevenson měl pravdu, když říkal, že nejen chlebem je člověk živ, ale hlavně hesly. Dnes je stěží možné vzít do ruky časopis, aniž bychom si přečetli článek nějakého samozvaného etika na téma „Krizе morálky“.

Opakované používání slova „krize“ v souvislosti s morálkou je zajímavé, protože odhaluje tendenci mnoha moderních autorů obviňovat abstraktní věci, zatímco konkrétní věci jsou skutečně na vině. Mluví například o problému zločinu, a nikoliv o zločinci, o problému chudoby, a nikoliv o chudých, a o „krizi mravů“, zatímco ve skutečnosti je krize mezi lidmi, kteří nežijí mravně. Krize není v etice, ale v neetice. Selhání není v zákonech, ale v těch, kdo zákony porušují. Pravdivost tohoto postřehu potvrzuje neschopnost těchto autorů rozlišovat mezi problémem, jak

přimět lidi, aby se přizpůsobili normám, a problémem, jak přimět normy, aby se přizpůsobily lidem. Místo aby nabádali lidi, aby prošli zkouškou, mění zkoušku. Místo aby je inspirovali k dodržování ideálů, mění ideály. V souladu s touto logikou nabádají, aby se morálka změnila tak, aby vyhovovala těm, kdo neumějí žít morálně, a aby se etika změnila tak, aby vyhovovala těm, kdo neumějí žít eticky. To vše se děje v souladu s demokratickým principem některých filosofů, kteří jsou připraveni zkonstruovat jakoukoli filosofii, po které člověk touží. Chtějí-li lidé duchy, demokratičtí filosofové, kteří znají vůli lidu, napíší filosofii ospravedlňující duchy; chce-li člověk na ulici jít po linii nejmenšího morálního odporu, filosofové pro něj vyvinou ospravedlňující filosofii „sebevyjádření“; nemá-li člověk ve věcech čas na myšlenky o věčnosti, pak pro něj filosofové vyvinou filosofii „časoprostoru“.

V životě jsou nakonec možné jen dvě úpravy: jedna je přizpůsobit náš život zásadám, druhá je přizpůsobit zásady našemu životu. „Nežijeme-li tak, jak myslíme, brzy začneme myslet tak, jak žijeme.“ Metoda přizpůsobování morálních principů tomu, jak lidé žijí, je právě takovým převrácením řádného řádu věcí. Představte si, že by se tato logika uplatňovala ve třídě. Chlapci a dívky mají potíže s pravopisem slov „mě“ a „obět“, protože pravopis těchto slov není v linii nejmenšího fonetického odporu. Také pro jiné je velmi obtížné naučit se násobilku. Mnoho začínajících liberálních matematiků nedokáže potlačit nutkání říci, že třikrát tři se rovná šest. Nyní zde máme skutečnou „križi“ pravopisu a matematiky, jakousi intelektuální anarchii, která se velmi podobá morální anarchii popisované našimi inteligenty. Jak se s touto „križí“ setkáváme? Jedním způsobem, jak jí čelit, je způsob, jakým se čelí každé krizi, tj. kritikou; druhým způsobem, jak jí čelit, je napsat nový pravopis a novou matematiku s názvem „Předmluva k pravopisu“ nebo „Križe v matematice“. Přesně to se odehrálo v oblasti morálky. Místo aby se lidé přizpůsobili zásadám morálky, mění zásady. Tento druh filozofie by nikdy nedovolil marnotratnému synovi vrátit se do otcovského domu. Vyřešil by „križi“ tím, že by našel nové a hezké jméno pro slupky, které házel sviním, a nazval by to „pokrokem od zastaralých způsobů morálky“.

Všechny knihy a články o „krizi morálky“ se dotýkají tří bodů: povahy morálky, jejího původu a její zkoušky. Při diskusi o obecné povaze morálky ji většina autorů redukuje na konvence nebo vkus. Než však dospějí k tomuto závěru, zdá se, že cítí nedostatečnost samotného řešení, které navrhnou, a jeden z nich uvádí tento poměrně vynikající postřeh: „Kdyby se např. v Anglii změnilo pravidlo silničního provozu, jezdili bychom vpravo místo vlevo. Ale kvalita potřebná pro správné jednání se nemění. Stejně důležité je jezdit opatrně a ohleduplně, ať už je silniční zákon jakýkoli. Řidič, který říká: „Nejdřív se řekne ‚vlevo‘, pak se řekne ‚vpravo‘; je to všechno zmatek a já mohu být svobodný ‚řidič‘, se dopouští falešného argumentu.“

Zatím je to dobré. Ale vzápětí se dostává do stejné logické pasti, o kterou žádal ostatní, aby se jí vyhnuli, neboť z dvou diametrálně odlišných morálních principů dělá něco podobného konvenci o jízdě po pravé nebo levé straně silnice. Píše: „Monogamie a polygamie jsou tedy společenské konvence.“ Jinými slovy, pro něj není větší rozdíl mezi morálním systémem, který dovoluje muži mít jednu manželku, a morálním systémem, který dovoluje muži mít mnoho žen, jako mezi dopravním systémem, který dovoluje vozidlům jezdit vpravo, a jiným, který dovoluje vozidlům jezdit vlevo. To je velmi špatná logika. Rozdíl mezi monogamií a polygamií není rozdílem mezi pravou a levou stranou silnice; jde o různé silnice, neboť monogamie je manželství na jedné silnici a polygamie je bulvár. Člověk by stále mohl jet správným směrem, ať už by jel vpravo jako v Americe, nebo vlevo jako v Anglii. Ale nečinil by tak, kdyby se vydal po zcela jiné cestě nebo po špatné cestě. Taková je polygamie ve vztahu k morálce.

Souhlasíme s tímto filozofem, že tento závěr je nesprávný: „Nejdřív se řekne ‚vlevo‘, pak ‚vpravo‘, je to všechno zmatek a já můžu být klidně řidič.“ Proč tedy ten, kdo dělá z morálky konvenci, souhlasí s tím, aby se člověk stal ženatým hochštaplerem, neboť tak činí, když z polygamie dělá věc vkusu? Jsou-li dopravní zákony i zákony o manželství konvencemi, proč říká, že v jednom případě je špatný postrach silnic, a v druhém případě ne postrach života? Za nic na světě nechápu, proč, je-li špatné zabrat více než jednu polovinu silnice, není také špatné nebo ještě špatnější zabrat více než jednu lepší polovinu. Morální provoz takových autorů potřebuje regulaci, a to velmi.

Morálka je podle této školy autorů evolučního původu. Tento bod je vyjádřen v následujících typických rádcích: „Jde o to, že člověk, který povstal z opice, tak zřejmě učinil za pomoci a vedení tohoto vnitřního ducha, který odmítá špinu a popírá ji. Není to viktoriánská pruderie, není to křesťanská askeze, není to ani helénská tradice, která nemá ráda nečistotu, fyzickou a mravní; je to něco, co věčně pramení v přirozenosti člověka.“

V těchto dvou výrocích je tolik chyb, že by to vydalo na komedii plnou omylů. Prostor nám dovolí uvést jen několik z nich. Jestliže člověk „povstal z opice“, pak se tak jistě stalo v čase, a nikoli na věčnosti. Jak tedy může autor hned v následující větě mluvit o něčem, „co v přirozenosti člověka pramení od věčnosti“? Pokud je v přirozenosti člověka něco věčného, pak byl člověk vždy člověkem a nevezšel z opice. Pokud skutečně pocházel z opice, jak by v jeho přirozenosti jako člověka mohly být nějaké věčné prameny? Člověk, jak se říká, zřejmě povstal z opice prostřednictvím „vnitřního ducha“. Jestliže tedy člověk povstal ze zvířete tímto „vnitřním duchem“, pak byl „vnitřní duch“ v člověku již předtím, než povstal z opice, a byl člověkem dříve, než byl opicí. Pružina, která umožňuje, aby čertík vyskočil z krabice, už tam je, a nemůžeme říci, že se pružina vyvinula z krabice. Taková filosofie strká králíka do hedvábného klobouku a vytahuje ho ven evolucí. Připustíme-li evoluci, jak vysvětlit původ morálky z opice? Představme si dvě opice, které se perou nebo jsou připraveny se prát v souladu s evolučním zákonem o přežití nejsilnějšího. Jednu opici nazvěme A, druhou B. Když se ocitne v souboji na život a na smrt, opici B náhle zachvátí „vnitřní duch“ lásky a bratrský cit k bližnímu. Svítání rozumu mu říká, že opice A má právo na život, svobodu a hledání štěstí. A tak opice B v souladu s tímto prvním zábleskem morálky upustí od boje. Opice A v boji vítězí, opice B odchází do hrobu se svým „vnitřním duchem“. První morální myšlenka je pro svět ztracena, a to, co se stalo opici B, by se stalo každé jiné opici v opičí zemi, protože city lásky by nikdy nemohly přežít ve zvířecí říši, kde síla je právo. Zvíře s „vyšším pudem mravnosti“ by mu vždy podlehl, a tak by bylo nemožné, aby takové myšlenky někdy pronikly do lidstva prostřednictvím zvířeckosti.

Velkým problémem evoluční morálky je vysvětlení „vnitřního ducha“ morálky. Pokud pochází ze zvířete, pak by zvíře mělo jednat jako člověk; pak lze očekávat, že člověk bude vždy jednat jako opice, protože z ní pochází. Pokud „vnitřní duch“ pochází shůry, tedy od Boha, pak lze vždy očekávat, že člověk bude jednat jako Bůh, protože byl stvořen k jeho obrazu a podobě. Zdá se velmi přitažené za vlasy, aby se nějaký moralista začal obávat „krize morálky“, když jeho první zásadou je, že člověk je pouze oslavená opice. Skutečná krize není v morálce, ale v logice – v logice, která očekává, že z amorálního vznikne morální a z opice člověk.

A konečně nová filozofie morálky nabízí jako test morálky estetiku nebo „rychlost“. „Pokud mohu analyzovat své vlastní pocity,“ píše jeden z nich, „měl bych říci, že motivem, který mě zdržuje od špatného jednání, je pocit, že když o něm přemýšlím, nelíbí se mi jeho vzhled nebo vůně. Cítím, že je to ošklivé, odporné nebo neslušné – není to věc, se kterou bych chtěl být spojován. A podobně to, co mě znervózňuje

vůči dobrému, ale obtížnému činu, je pocit, že se mi zdá krásný nebo jemný, takový, který se mi líbí, když se na něj dívám, a chtěl bych ho mít za svůj.“

Zde je falešné rovnítko mezi pocitem dobrým a být dobrý a mezi pocitem špatným a být špatný. Co je špatné, není považováno za špatné, ale za ošklivé, a co je správné, není považováno za správné, ale za krásné. Scholastici s oblibou říkali, že o vkusu není sporu. Nová morálka by učinila vkus základem a východiskem morálky. Ale zkouška „rychlosti“ a „estetiky“ pro morálku neponechává žádný základ pro závaznost. Jak jej aplikovat na dluhy? Budou se účty na konci měsíce platit podle zásad estetiky, nebo podle zásad spravedlnosti? Budeme věnovat pozornost pouze těm výkazům, které jsou vytištěny na krásném pergamenu, zatímco ty, které jsou vytištěny na zažloutlém foliantu, zůstanou nezaplaceny? Bude zloděj nové morální generace osvobozen, protože vypadá jako John Gilbert, nebo odsouzen, protože vypadá jako Ben Turpin? Bude pro budoucí Volsteadovu generaci špatné pít žitnou, protože je bezbarvá, a správné pít crême de menthe kvůli jeho krásné smaragdové barvě?

Předpokládejme, že by se tento test morálky vztahoval na mezinárodní konflikty. Podle jeho zásad by bylo špatné válčit s Tureckem, protože se někomu „nelíbí jeho vzhled“, ale bylo by správné válčit se Švýcarskem, protože jeho alpské výšiny jsou „krásné“. Podle stejného estetického testu by byla nevěra špatná, kdyby manželka pana Smithe ztratila svou „plet školačky“, ale byla by správná, kdyby měla „plet, které se rád dotýkáš“. Vražda by byla špatná pouze pro muže, který „analyzuje své pocity“ a přiznává, že se mu nelíbí „ten zápach“, ale byla by správná pro toho, kdo ji povýšil na krásné umění. Nová morálka se mění v toto: Je špatné, když děláte věc, na kterou nemáte chuť, a je správné, když děláte věc, na kterou máte chuť. Taková morálka je založena nejen na „rychlosti“, ale i na „tvářnosti“: „Měřítkem morálky se pak stává individuální pocit toho, co je krásné, namísto racionálního odhadu toho, co je správné.“

„Vůně věci“ může být dobrým testem pro česnek, ale není dobrým testem pro morálku. „Druh věci, která se mi líbí, když se na ni dívám“, může být dobrým testem pro západ slunce, ale nemůže být konec morálnímu zmatku, který je ještě horší, pokud se jím hodlá ospravedlnit porušení devátého přikázání „nepožádáš manželky bližního svého“ – u protestantů je to část desátého přikázání. Jedním slovem, zásadní potíž tohoto morálního systému spočívá v tom, že není možné se mýlit – pokud snad někdo nesouhlasí s jeho estetikou. Trochu méně estetiky a trochu více askeze by vytvořilo šťastnější morálku. Tito moralisté začínají hledat měřítko či test morálky u „lidské zkušenosti“ nebo „faktů života“. V tom mají pravdu. Aristoteles i svatý Tomáš Akvinský začínali svou morální filozofii oběma nohama na zemi. Nejprve studovali způsob života lidí a hledali jejich základní tendence a snahy.

V tom se tedy francouzští moralisté Durkheimovy a Lévyho-Bruhlovy školy a uvažování moralisté zatím shodují. Dále Aristoteles a svatý Tomáš uváděli, že tyto přirozené tendence, jako je zachování života, jeho rozmnožování a sebeprosazování, které má za následek soukromé vlastnictví, je třeba posuzovat ve vztahu k přirozenosti člověka. Přirozenost člověka je však rozumová neboli intelektuální. Zde se moderní moralisté zastávají – odmítají se řídit rozumem; měřítkem jsou pro ně pouze „city“.

Je-li přirozenost člověka racionální, pak je třeba tyto tendence posuzovat racionálně. Ale posuzovat cokoli racionálně znamená posuzovat to ve vztahu k cíli nebo účelu, pro který to bylo stvořeno. Pero je třeba posuzovat podle jeho schopnosti psát, ale to je důvod, proč bylo stvořeno; oko je třeba posuzovat podle jeho schopnosti vidět, protože to je důvod jeho bytí. Člověk byl stvořen k dokonalému naplnění své touhy a snahy po Životě, Pravdě a Lásce, což je Bůh. Člověk má být tedy souzen ve vztahu k tomuto cíli, tj. podle toho, zda se mu podřizuje, nebo se proti němu vzpouzí. Jinými slovy, člověk má vůči Bohu povinnosti a Bůh má na ně nárok ze stejného důvodu, jako má každý autor nárok na honorář za své knihy, protože jsou jeho výtvorem. Toto plnění našich povinností vůči Bohu, tato poslušnost jeho vůli, která je synonymem dokonalého rozvoje celé naší přirozenosti, je základem a východiskem morálky. Morálka je tedy řád ve vztahu k cíli. A aby všechny věci směřovaly ke svému vlastnímu určení, vložil Všemohoucí Bůh do různých hierarchií stvoření imanentní zákon, který je vede. Zákony přírody, jako je gravitace, chemická příbuznost a podobně, směřují chemické látky k naplnění jejich přirozenosti. Zákony života, jako je metabolismus, vedou rostliny k dokonalosti jejich určení. Instinkty vedou zvířata a rozum vede člověka. Praktickým rozumem člověka, který mu umožňuje zařadit konkrétní případy pod obecné principy dotýkající se jeho konečného určení, je svědomí.

Za prvé tedy morálka znamená vědomý vztah mezi přirozeností člověka a cílem jeho bytí a za druhé zahrnuje imanentní princip vedení v díle, kterým je svědomí. Imanentní zákon ve stvoření pod člověkem je nevědomý a nutný. Proto žalud pracuje na svém určení přirozeně: vyrostle z něj dub. Člověk však může svůj růst zbrzdit a zvolit si jiný cíl než rozkvět svých schopností ve spojení s Dokonalou láskou. Pokud se tak člověk rozhodne, nemusí vyrůst v dub; může zůstat chudým stromkem nebo jen „chudou mízou“. A právě to by tato nová škola morálky udělala z každého z nás.

Věděli jste, že každý den v týdnu má svůj duchovní smysl?

Katolická církev, aby pomohla věřícím vytrvat v křesťanském životě, přidělila každému dni v týdnu zvláštní zbožný účel.

Neděle

Tento den byl vždy zasvěcen Pánu, jak říká Bible (Ex 20,8-9) a připomíná třetí přikázání („Pomni, abys den sváteční světil.“).

Pondělí

V raném středověku bylo pondělí zasvěceno zvláštnímu uctívání Božího Syna, později však bylo zasvěceno Duchu Svatému, aby se prosilo o jeho pomoc na začátku týdne.

Dále je pondělí v rámci svobodné a dobrovolné pobožnosti, kterou Církev schvaluje, aniž by ji předepisovala, zasvěceno modlitbě za duše v očistci. Spojení pondělí s modlitbami za duše v očistci není oficiálně ustanoveno v liturgickém kalendáři Katolické církve, ale vychází z lidové zbožnosti a tradic.

Úterý

Úterý je obecně zasvěceno uctívání andělů a zvláště anděla strážného.

Středa

Středa je dnem pobožnosti ke cti svatého Josefa a k získání milosti dobré smrti, jelikož svatému Josefovi náleží právě patronát nad umírajícími.

Čtvrtek

Čtvrtek je naopak eucharistický, připomíná nám, že Syn Boží ustanovil ve čtvrtek svátost Eucharistie (Poslední večeře), v níž odkazuje lidskému pokolení navždy své tělo a krev, abychom je jedli a pili.

Pátek

Každý pátek je podle tradice zasvěcen umučení Krista a připomíná nám, že v tyto dny církve vybízí ke zdrženlivosti a pokání. Podle kánonu 1251 *Kodexu kanonického práva* se totiž „každý pátek, pokud se nekryje se slavností, má zachovávat zdrženlivost od masa nebo jiného jídla, kterou určí biskupská konference; půst a zdrženlivost se mají dodržovat na Popeleční středu a Velký pátek“.

Může být zvykem přidat ke zdrženlivosti v tento den ve tři hodiny odpoledne recitaci pěti Otčenášů a pěti Zdrávasů na počest pěti ran Ježíše Krista.

Sobota

Sobota byla po mnoho staletí stejným svátkem jako neděle, a to z několika důvodů. Především k uctění odpočinku Páně po stvoření a k připomenutí, že Ježíš si často vybíral sobotní den, aby konal uzdravení a zázraky a aby chodil kázat do synagog.

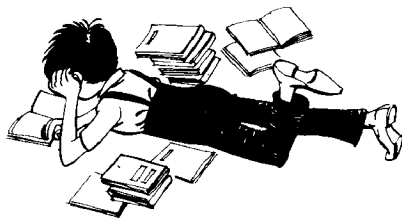
Ředitel Katolické encyklopedie José Gálvez Krüger upozornil, že v dějinách „od dob francouzské revoluce probíhá programový proces odkřesťanšťování společnosti. Protože francouzská revoluce, ačkoli se často vykládá jako čas pokroku a připomenutí lidských práv, není nic jiného než protikřesťanské a vražedné hnutí.“ Dodal, že všechny revoluce na světě probíhaly podle stejného vzoru.

„První, co je dle tohoto vzoru třeba udělat, je odstranit Boha z každodenního života obyčejného člověka.“ Podle Gálveze Krügera je to patrné z toho, jak se na mnoha místech „odmítá kalendář svatých, zasvěcení každého dne určitému vzoru ctnosti a svatosti“. Dále se to projevuje „v zákazu zpřítomňování víry a jejího veřejného vyznávání, tj. procesí, veřejného slavení náboženských svátků a nošení náboženských symbolů“.

Podle ředitele Krügera je nutné „znovu pokřesťanštit společnost, počínaje skromností v oblékání až po vybavení domácnosti (mít doma svěcenou vodu nebo třeba obrázek Panny Marie)“. Vybídl také společnost, aby věnovala zvláštní pozornost kalendáři katolických světců, protože „každý den je zasvěcen člověku, který může být vzorem ctnosti a svatosti“.

(podle Monitor)

Knižní okénko

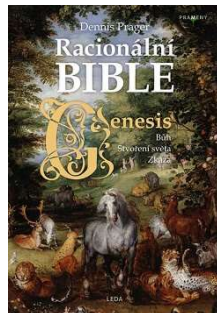
Dennis Prager

Racionální Bible – Genesis

Autorovy komentáře dokonale zprostředkují knihu Genesis dnešnímu vnímání a osvětlují její podivuhodnou shodu s vědeckými poznatky o vzniku světa. Podstatné je i to, že ukazují, jak se v západní společnosti – v důsledku klesajícího významu biblického učení o přirozenosti člověka a o Božím řádu – rodí toxické ideologie pomýleného sociálního inženýrství, které popírají zdravý rozum, protože jejich původci podleli příslibu hada z rajske zahrady „budete jako bohové znát dobro a zlo“.

Vydalo nakladatelství Leda

cena 498,- Kč

Jesse J. Anderson

Hackni své ADHD

Rychlý průvodce pro dospělé

Odhalíte mýty o ADHD a naučíte se, jak vyhnout syndromu vyhoření. Inspirující kniha nabízí povzbuzení, motivaci a rutiny šité na míru mozkům s touto diagnózou.

Vydalo nakladatelství Portál

cena 269,- Kč

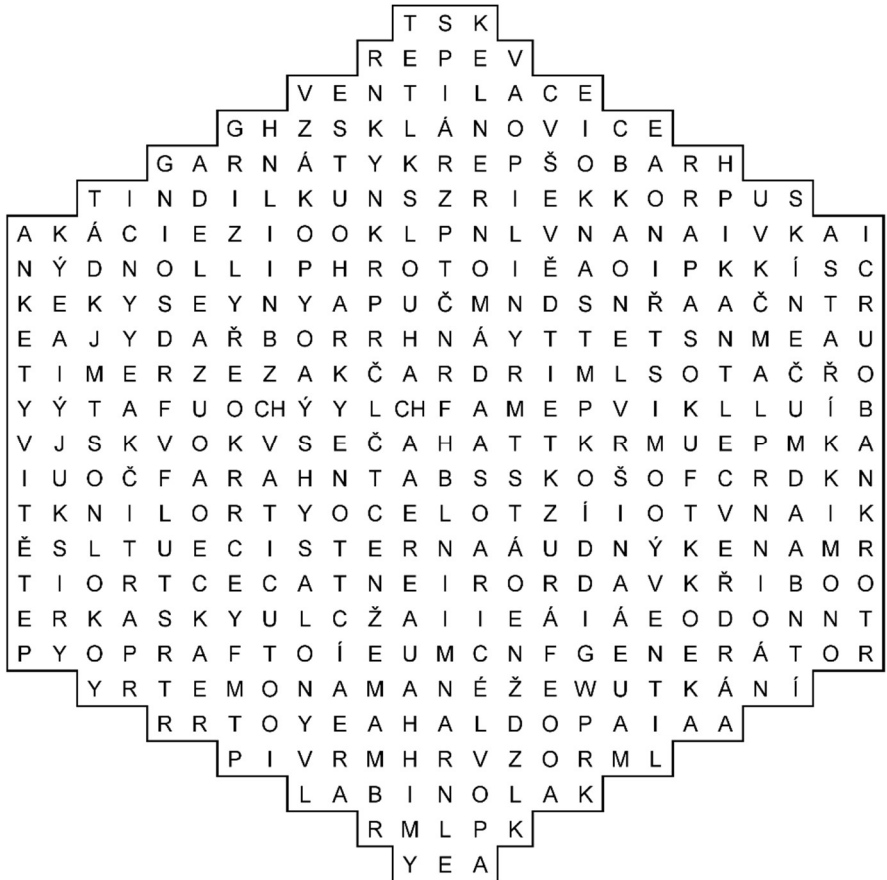
Světec tohoto měsíce přešel od ariánství ke katolické víře. Stal se burgundským králem. Byl energickým mužem, který horlivě upevňoval křesťanství ve své zemi. Jednou těžce podlehl své prudké povaze. Uvěřil pomluvě, že mu syn usiluje o život, a nechal ho zardousit. Vzápětí však uznal svou vinu a činil pokání. Vyprosil si od Boha milost, aby směl odpykat svou vinu na zemi. Po roce byl zajat Franky a po věznění v Orleansu zavražděn i s rodinou vhozením do studně.

Patron: kajícíků, Českého národa, diecéze Mnichov - Freising, Cremony; vzýván při bahenní zimnici a onemocnění kýlou

PŘEDSEVZETÍ, MODLITBA

Nikdy nebudu zoufat, ale vědom si zla hříchu budu se snažit mu předcházet. Začnu sebevýchovou, zvláště pokud to má povaha potřebuje. Za obzvlášť důležité budu považovat modlitbu na ochranu před hříchem.

Vyslyš, Bože, naše prosby a dej, ať nás příklad svatého ... vede k pravému pokání, abychom poznali radost z dokonalého smíření s Tebou. Skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen

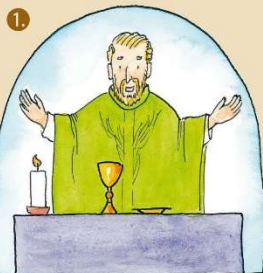
akácie; alimenty; ankety; árieta; balkon; bankrot; bourci; břečka; cisterna; delikt; démanty; dračka; dřevce; embryo; felčar; fernet; fondán; fukosa; garnát; generátor; grizly; hraboš; hrdinka; hvozdy; chráněnka; imerze; intima; inzert; kaloni; karate; Kelner; Keramo; kimono; Klánovice; kočárek; korpus; korund; litera; Londýn; manekýn; manéže; manometry; mikrob; mistři; mlsota; mučení; naivka; nomáda; obřady; ocelot; oharky; okolnost; orientace; ostraha; parafa; partička; pikant; piliny; ploška; plotna; podlaha; poníženost; poprach; povléci; protein; protlak; přemet; reakce; riskuj; rourky; rovník; rozárium; rozvrh; salony; samovary; sensál; slouha; stařík; studánka; šperky; tahače; Taufer; terasy; tětivy; trofeje; uklidnit; utkáni; variace; ventil; ventilace; vlákno; vršina; vševěd; výkrut; výmysl; weekend; zácopy; zoofilie

BOHOSLUŽBA

Každá mše svatá je slavností, na které se děje velký zázrak - zpřítomnění Ježíšovy oběti za nás. Proměnění chleba a vína na Ježíšovo Tělo a Krev se nazývá Eucharistie a následuje po oslavné modlitbě **Svatý, svatý, svatý**

Na začátku proměňování se kněz modlí eucharistickou modlitbu.

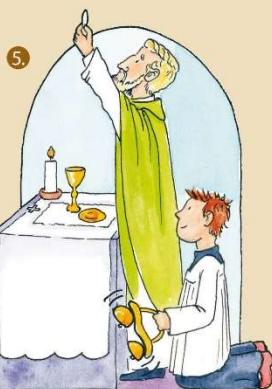
Vpravdě jsi svatý, Bože, jsi pramen všeho posvěcení.

Proto prosíme: Sešli rosu svého Ducha také na tyto dary a posvět je, ať se nám stanou tělem a krví našeho Pána, Ježíše Krista.

Neboť on, když se vydával na smrt, vzal při večeři chléb, vzdal ti díky, lámal, dával svým učedníkům a řekl:

Po večeři vzal také kalich, znovu ti vzdal díky, dal svým učedníkům a řekl:

VEZMĚTE A PIJTE Z NĚHO VŠÍCHNI: TOTO JE KALICH MÉ KRVE, KTERÁ SE PROLÉVÁ ZA VÁS A ZA VŠECHNY NA ODPUŠTĚNÍ HŘÍCHŮ. TOTO JE SMLOUVA NOVÁ A VĚČNÁ. TO KONEJTE NA MOU PAMÁTKU.

Podle symbolů zjisti, co v překladu znamená slovo eucharistie

OBĚTI II.

**S pomocí modlitební knížky
nebo rodičů správně zařad'
odpověď na výzvu kněze.**

 Tajemství víry.

 Vyznejme tajemství víry.

 Velké je tajemství víry.

VEZMĚTE A JEZTE Z TOHO
VŠICHNI: TOTO JE MOJE TĚLO,
KTERÉ SE ZA VÁS VYDÁVÁ.

A Zachraň nás svým křížem, vysvobod'
nás svým vzkříšením, Ježíši Kriste,
Spasiteli světa.

B Kdykoli jíme tento chléb a kdykoli
pijeme tento kalich, zvěstujeme tvou
smrt a čekáme na tvůj příchod,
Pane Ježíši Kriste.

C Tvou smrt zvěstujeme, tvé
vzkříšení vyznáváme, na tvůj příchod
čekáme, Pane Ježíši Kriste.

Skrze něho a s ním a v něm
je tvoje všechna čest a sláva,
Bože Otče všemohoucí,
v jednotě Ducha Svatého
po všechny věky věků.

Doplň odpověď lidí.

Víte o tom,
že odpověď
Amen nemusí
zaznít jen jednou?
Může mít
slavnostní
formu trojitého
zvolání.

Věděli jste?

„Uf“, „pfff“, „hmm“, „mňo“. Lidé neustále vydávají nějaké zvuky, které se nedají popsat jako slova. Přesto tyto výrazy mají své významy. Nová vědecká studie ukázala, jak časté tyto zvuky jsou, kolik nesou významů a jak důležité jsou v mezilidské komunikaci.

Jazykovědci a psychologové z univerzity v Berkeley rozebrali, jak často lidé dělají takové zvuky, vědecky řečeno zpracovali statistickou analýzu nonverbálních reakcí. Popsali přibližně dvě tisícovky takových zvuků, které přenášejí nejméně 24 druhů emocí.

Starší práce, které se pokusily tento složitý problém popsat, přitom dokázaly rozlišit jen 13 emocí.

V odborném časopise *American Psychologist Journal* vědci popsali výsledky a také představili první interaktivní automapu neverbální komunikace. Uživatelsky je jednoduchá, stačí kurzorem projíždět po obrazovce a občas se zastavit na nějakém bodu. Automaticky se ozve konkrétní zvuk: vzdech, výkřik, vzlyk a podobně.

Mapu můžete najít na:

<https://s3-us-west-1.amazonaws.com/vocs/map.html#modal>

(podle KN)

Co nás čeká, dá-li dobrý Bůh

Biblické hodiny

Pokračování setkávání s názvem *Od Genesis po Ježíše*. Budeme se zajímat o smlouvy mezi Bohem a člověkem. Setkání budou ve středu 9. a 30. po mši svaté v Pastoračním centru v Dolních Loučkách.

Příležitost k velikonoční svaté zpovědi

Cizí zpovědníci přijedou pomoci se zpovídáním:

- Olší v pátek 11. dubna v 15:00 hod.
Žďárec v sobotu 12. dubna v 10:00 hod.
Dolní Loučky v neděli 13. dubna po křížové cestě,
která začíná ve 14:00 hod.

Obřady Velikonočního třídenní

17. dubna Zelený čtvrtek 18:00 hod. ve Žďárci
18. dubna Velký pátek 15:00 hod. v Olší
18:00 hod. v Dolních Loučkách
19. dubna Bílá sobota 20:00 hod. v Dolních Loučkách

Prosby za úrodu

Mše svatá a po ní průvod ke kapličce sv. Jana pod hřbitovem a prosby za úrodu
25. dubna.

Pouť v Olší

Poutní mše sv. v neděli 27. dubna v 8:00 hod.

Změna vyhrazena

Něco na závěr...

Mami, můžu si jít hrát ven?"

„Se špinavýma ušima?"

„Ne, s kamarádama!"

„Pane doktore, dneska mi vyšel první článek."

„Vy jste novinář?"

„Ne, mám tasemnici."

Včera jsem pověsil mapu světa na zeď, přivedl jsem svoji ženu a dal jsem jí házečí šipku do ruky a řekl jsem jí, že kam šipka dopadne, tam ji vezmu na dovolenou. No a vypadá to, že asi strávíme tři týdny za ledničkou.

Když žena říká, že miluje děti víc než manžela, nevěřte tomu. Děti klidně nechá u sousedky, ale muže nikdy!

Můj Pane, myslím, že na mne můžeš být pyšný. Zatím jsem dnes nezhrěšil, nezaklel, neublížil živému tvorů, neměl nemravnou myšlenku ani touhu.

Jsem ti za to velice vděčný. Ale za pár minut musím vstávat, a pak asi budu opravdu dost potřebovat tvou pomoc!

Jeden ateista takhle rybařil na jednom skotském jezeře, když najednou jeho člun napadla lochnesská příšera. Jedna rána ocasem a chlápek i s člunem vylétl deset metrů do vzduchu. Příšera otevřela tlamu, aby ho chytla. On v úděsu zařval: „Ach, Bože, pomoz mi!"

Vtom se všechno zastavilo, chlápek visí jen tak ve vzduchu, a z nebe se ozve hromový hlas: „Myslel jsem, že ve mne nevěříš!"

„Ale no tak, Bože, nech toho. Před dvěma minutami jsem nevěřil ani na lochnesskou příšeru!"

Zemřel jeden technik a přišel před nebeskou bránu. Když uviděl svatého Petra, začal protestovat: „Tak počkej, Petře, já jsem moc mladý na smrt, mně je teprve pětatřicet."

Svatý Petr se zamyslel, zahloubal do záznamů, pak se obrátil na technika a zavrtěl hlavou: „Kdepak, chlapče, kdepak; podle toho, kolik sis nechal proplatit odpracovaných hodin, ti táhne na stodvacátý rok..."